

Klas Lindblom
Chefscontroller, Fastighetskontoret

Klas.Lindblom@ekero.se

Tekniska nämndens verksamhetsberättelse 2016
Dnr TN17/2-023

Innehåll

Tekniska nämndens verksamhetsberättelse 2016.....	1
Dnr TN17/2-023.....	1
1. Året i korthet.....	4
2. Uppdrag och omfattning.....	7
3. Verksamhetsuppföljning.....	8
3.1 Prioriterade uppdrag och väsentliga händelser.....	8
3.2 Den politiska plattformen för mandatperioden 2015-2018.....	12
3.3 Internkontroll.....	13
4. Måluppfyllelse.....	14
4.1 Tekniska nämndens verksamhetsmål.....	14
4.2 Ekerö kommuns verksamhetsmål.....	17
4.3 Uppföljning driftentreprenader.....	19
5. Verksamhetsmått.....	20
6. Årets resultat.....	21
6.1 Fastighetskontoret.....	23
6.2 Teknik och Exploateringskontoret.....	27
6.3 Årets resultat jämfört årets prognoser.....	29
6.4 Kostnader förtroendevalda.....	29
7. Investeringar Fastighet och Teknik/ Exploatering.....	30
7.1 Fastighetskontoret.....	32
7.1.1 Reinvesteringar.....	32
7.1.2 Pågående och nya projekt.....	35
7.2 Teknik- och Exploateringskontoret.....	37
7.2.1 Reinvesteringar.....	37
7.2.2 Pågående och nya projekt.....	38
8 Framåtblick.....	39
9 Avfall.....	41
9.1 Året i korthet Avfall.....	41
9.2 Uppdrag och omfattning Avfall.....	42
9.3 Verksamhetsuppföljning Avfall.....	43
9.3.1 Prioriterade uppdrag och väsentliga händelser Avfall.....	43

9.3.2 Den politiska plattformen för mandatperioden 2015-2018	
Avfall	44
9.4 Måluppfyllelse Avfall.....	45
9.4.1 Tekniska nämndens mål Avfall.....	45
9.4.2 Ekerö kommuns verksamhetsmål Avfall.....	46
9.4.3 Uppföljning driftentreprenader Avfall.....	47
9.5 Verksamhetsmått Avfall.....	47
9.6 Årets resultat Avfall.....	48
9.7 Investeringar Avfall.....	49
9.8 Framåtblick Avfall.....	49

Bilagor:

Bilaga 1 A:	Resultat Tekniska nämnden
Bilaga 1 B:	Resultat per verksamhet Tekniska nämnden
Bilaga 2:	Verksamhetsmått Tekniska nämnden
Bilaga 3A:	Specifikation investeringar Fastighetskontoret
Bilaga 3B:	Specifikation investeringar Teknik/Exploateringskontoret
Bilaga 4 A:	Resultat Avfall
Bilaga 4 B:	Resultat per verksamhet Avfall

1. Året i korthet

Årets resultat

Årets resultat är 2,4 mkr sämre än budgeterat. Resultatet belastas med extraordinära poster på 6,3 mkr vilka utgörs av projektkostnader för projekt Roshagen samt vakanshyror Sundsgården och kostnader för pendelbåtsbryggan Tappström. Projektkostnader hanteras utanför budgetram i enlighet med beslut om budget. Ett med budget mer jämförbart resultat är 3,8 mkr bättre än budget.

Utfallet är sämre än prognosen per augusti. Indikationen per oktober sänktes och därefter har främst projektkostnader tillkommit.

Tekniska nämnden <i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Intäkter	173 605	184 142	191 749	7 607
Kostnader	-186 363	-199 282	-203 045	-3 763
Nettokostnad före extraordinära poster	-12 758	-15 140	-11 296	3 844
Extraordinära poster	-5 721	0	-6 289	-6 289
Nettokostnad	-18 479	-15 140	-17 585	-2 445
Förändring jämfört föregående år, tkr			-894	
			, procent	-4,8

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Pendelbåtsbryggan kommer i Ekerö kommuns balanserade resultat och i balanskravsanalysen att ställas i förhållande till tidigare års öronmärkt kapital för framtida infrastruktursatsningar.

(Utöver redovisat resultat tillkommer redovisningstekniska förändringar enligt kommunövergripande överenskommelser.)

Resultatet för avfallsverksamheten är ett nollresultat vilket är bättre än budget och lika med prognos per augusti. Driftresultatet är 1,2 mkr bättre än budget beroende på större intäkter än budgeterat. Taxan höjdes 2016-01-01 och under året tillkom fler abonnenter. Regleringsposten i balansräkningen är positiv med 2,3 mkr vid årets slut.

Avfall <i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Intäkter	26 713	29 605	30 773	1 168
Kostnader	-27 167	-30 936	-30 923	13
Driftresultat	-454	-1 331	-150	1 181
Förändring jämfört föregående år, tkr			-304	
			, proc	-67,0

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Avfallsverksamhetens verksamhetsberättelse 2016 redovisas i kapitel 9.

Måluppfyllelse

Tekniska nämnden har åtta mål vilka i varierande grad uppfylls. Fyra mål uppnås.

Prioriteringar och satsningar

Uppdraget att skapa bostäder för nyanlända och flyktingar har varit i fokus under året. Det har skett genom inventering av fastighetskontorets bestånd av lokaler och bostäder som kan anpassas för behoven. Projektbudgetar har omdisponerats. Förstudier för att bedöma investeringsbehov har genomförts. Inventering av kommunens byggbara mark har genomförts och prövats i flera fall tillsammans med Ekerö Bostäder. Inhyrning av mer skolkapacitet för individuella gymnasiet har skett. Fler externa inhyrningar har skett och andra inhyringsmöjligheter har diskuterats med andra fastighetsägare. Sundsgården har utvecklats. Försäljning av bostadsrätter har upphört och de har istället rustats upp och anpassats för behoven. Fastighetskontoret har under 2016 svarat på knappt trettio nya erbjudanden om uthyrning från enskilda hushåll.

Flera lokaler tillkom under 2016. Ytorna ökade med 8000 m². Nya ytor tillkom bland annat genom Mälaröhallen, Roshagen, individuella gymnasiet samt för Färentuna-, Närlunda- och Sanduddensskola.

Investeringsstakten är fortsatt hög. Årets investeringar uppgick till 134 mkr.

Ett omfattande arbete med upphandling och introduktion av nya driftentreprenader byggnader och utemiljö har genomförts.

Rekryterings- och introduktionsarbetet har varit omfattande. Dels beroende på behovet av förstärkning men också för att ersätta vakanser. Både chefen för

fastighetskontoret och fastighetschefen sade upp sina anställningar under året. En projektcontroller började under året och en projektledningschef har rekryterats och börjar i mars 2017. Teknik- och exploateringskontoret har förstärkts inom exploatering. Vakanserna täcks kortsiktigt med tillförordnanden, tillfälligt inhyrd personal, konsulter samt övertid.

De administrativa systemen har förstärkts genom utveckling av ekonomisystemet med en projektmodul. Ett fastighetssystem, samma som används av Ekerö Bostäder har introducerats. Till en början med moduler för felanmälan och uppföljning av obligatorisk ventilationskontroll, OVK. Systemet kommer att vidareutvecklas med fler delar.

De båda kontoren har under perioden medverkat i utredning ang. driftfrågor och upplåtelsefrågor för samtliga idrottsanläggningar, fritidanläggningar och andra former av lokal- och marknyttjande för föreningar m fl.

Antalet uppdrag för exploateringsverksamheten har ökat. Flera stora exploateringsprojekt genomförs och kommer att genomföras.

Försöket med pendelbåt Tappström-stadshuskajen startade i augusti. Etablering av bryggor och cykelparkeringar skedde före invigningen. Fortsatta investeringar i gång- och cykelvägnät och belysning har genomförts. Antalet infartsparkeringar för bilar och cyklar har utökats.

En förstärkning av allmänna lekplatser har genomförts i Stenhamra i och med uppgraderingen av Borgensparken.

En badplatsplan har tagits fram och beslutats. Det finns idag åtta kommunala badplatser. Deras geografiska spridning och olika behov de ska tillgodose har behandlats i planen. Behov av större geografisk spridning har identifierats och ökade behov i takt med ökad befolkning.

Främst Teknik- och exploateringskontoret har aktivt deltagit i arbetet med framtagande av ny översiktsplan och energiplan.

Roslagsvatten övertog kundtjänst och fakturering för avfallsverksamheten. Se vidare kapitel 9.

Nyårsdagen 2017 brann Drottningholms förskola ned till grunden. Nya tillfälliga lokaler inhyrdes från Ekebyhovskyrkan och kunde öppnas en vecka senare.

Resultat av årets internkontroll

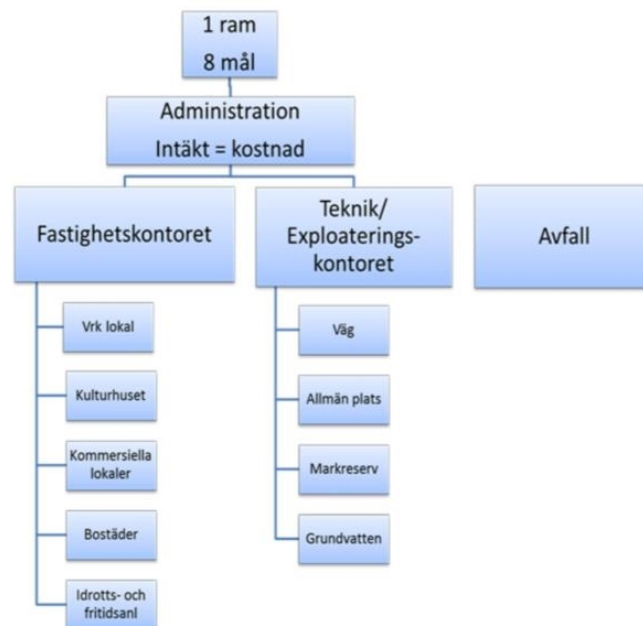
Årets internkontroll innehöll fem kontrollområden. Återrapport skedde till Tekniska nämnden, 2017-02-15. Kontrollen visar att kontoren alltjämt är ytterst sårbara vad gäller bemanning. Konsekvenser av flera vakanser under hösten finns i form av förseningar och begränsningar i kvalitet vad gäller analyser och rapporter med mera. Kontroll av fakturor och leverans visade på behovet av än större noggrannhet vid fakturagranskningen. Avtalstroheten är mycket hög.

2. Uppdrag och omfattning

Tekniska nämndens ansvarsområde är förvaltning, drift och underhåll av kommunens fastigheter, parker, torg och vägar samt avfallsverksamhet. Därtill kommer att genomföra investeringar inom ansvarsområdet samt att svara för in- och uthyrning av lokaler/fastigheter.

Avfallsverksamheten är del av Tekniska nämndens ansvar. Den redovisas separat i unik resultat- och balansräkning samt förvaltningsberättelse. Verksamheten är självfinansierad av abonnenterna. Se vidare kapitel 9.

Verksamhet bedrivs via Fastighetskontoret och Teknik/Exploateringskontoret. En bild över vilken organisation som ansvarar för vilken verksamhet framgår av bilden nedan.

Bemanning/personal

Fastighetskontoret består vid utgången av 2016 av tf. chef för fastighetskontoret som delar sin tid med att vara chef för Stadsarkitektkontoret samt Miljö och Hälsoskyddskontoret, tf. fastighetschef 60 %, två fastighetsförvaltare, en systemförvaltare, en förvaltarassistent samt inhyrd konsult hjälp inom förvaltning. Teknik och Exploateringskontoret består av chef, två exploateringsingenjörer, en vägingenjör, en utemiljöförvaltare och en projektledare. Avfallsorganisationen beskrivs i kaptitel 9. Chefscontroller och projektcontroller är gemensamma för de båda kontoren placerade hos fastighetskontoret.

De gemensamma resurserna och exploateringsresurserna utför i varierande grad också arbetsuppgifter på kommunstyrelsens uppdrag.

3. Verksamhetsuppföljning

3.1 Prioriterade uppdrag och väsentliga händelser

Den under året absolut största frågan; hur kommunen ska klara bostäder för och integration av nyanlända beskrivs under egen rubrik.

Flera lokaler tillkom under 2016. Ytorna ökade med 8000 m². Nya ytor tillkom bland annat genom Mälaröhallen, Roshagen, individuella gymnasiet samt för Färentuna-, Närlunda- och Sanduddensskola. En extern fastighetsägare uppför Stenhamra särskilda boende vilket beräknas vara inflyttningsklar till sommaren 2017.

Investeringsstakten är fortsatt hög. Årets investeringar uppgick till 134 mkr. Projektledning utförs till övervägande del via upphandlade konsulter. Projektledning utgör även en betydande del av förvaltarnas arbetsuppgifter. Flera av investeringarna är medel för att nå Tekniska nämndens mål.

Investeringar i främst nya skolor slutfördes under 2016. Investeringarna ger större kapacitet och ersätter uttjänta byggnader varigenom bättre och mer ändamålsenliga byggnader skapas. De nya byggnaderna ger förutsättningar för en effektivare energianvändning och i flera fall ersätts direktverkande eluppvärmning med vattenburen värme, vilket bidrar till att målen om ökad energieffektivisering och lägre CO₂ när det kombineras med byte av värmekälla. Ytterligare skolkapacitet planeras i centrala Ekerö.

Ett omfattande arbete med upphandling och introduktion av nya driftentreprenader byggnader och utemiljö har genomförts.

Rekryterings- och introduktionsarbetet har varit omfattande. Dels beroende på behovet av förstärkning men också för att ersätta vakanser. Både chefen för fastighetskontoret och fastighetschefen sade upp sina anställningar under året. En projektcontroller började under året och en projektledningschef har rekryterats och börjar i mars 2017. Teknik- och exploateringskontoret har förstärkts inom exploatering. Vakanserna täcks kortsiktigt med tillförordnanden, tillfälligt inhyrd personal, konsulter samt övertid.

De administrativa systemen har förstärkts genom utveckling av ekonomisystemet med en projektmodul. Ett fastighetssystem, samma som används av Ekerö Bostäder har introducerats. Till en början med moduler för felanmälan och uppföljning obligatorisk ventilationskontroll, OVK. De nya driftentreprenaderna kräver att felanmälningar registreras i det nya fastighetssystemet. Systemet kommer att vidareutvecklas med fler delar.

De båda kontoren har under perioden medverkat i utredning ang. driftfrågor och upplåtelsefrågor för samtliga idrottsanläggningar, fritidanläggningar och andra former av lokal- och markutnyttjande för föreningar m fl.

Nyårsdagen 2017 brann Drottningholms förskola ned till grunden. Nya tillfälliga lokaler inhyrdes från Ekebyhovskyrkan och kunde öppnas en vecka senare.

Den dagliga verksamheten i Kulturhuset fick i januari 2017 ett brandföreläggande på grund av dåliga utrymningsvägar. Verksamheten kommer att flytta till nya ändamålsenliga lokaler.

Aktiviteter och åtgärder där Tekniska nämnden har ett särskilt ansvar för aktiviteter/åtgärder beslutades av kommunfullmäktige 2015-06-23. Nedan följer de delar som berör i första hand fastighetskontoret. Det kan konstateras att fastighetskontoret har arbetat och fortsätter arbeta i linje med uppdragen.

Område	Konkret punkt	Fastighetskontorets åtgärder behandlade i budget 2016–2018
Skola	Fortsatt upprustning av skollokaler	Fortsatt upprustning pågår. Det sker både genom planerat underhåll och investering. Mål för andel planerat underhåll är 50%.
Skola	Planera för ny grundskola	Investeringsmedel budgeteras av BUN för utökad skolkapacitet på Ekerö
Äldre	Planera för ytterligare boende för äldre	Punkten drivs av teknik/exploateringskontoret
Kultur/fritid	Planera för fler idrottshallar	Investeringsmedel budgeteras i slutet av budgetperioden. Samnyttjande tillsammans med utbyggd skolkapacitet utreds.

Antalet uppdrag för exploateringsverksamheten har ökat. Flera stora exploateringsprojekt genomförs och kommer att genomföras. Bland annat Wrangels väg, Ekerö Strand, ny bussdepå etc.

Försöket med pendelbåt Tappström-stadshuskajen startade i augusti. Etablering av bryggor och cykelparkeringar skedde före invigningen. Fortsatta investeringar i gång- och cykelvägnät och belysning har genomförts. Antalet infartsparkeringar för bilar och cyklar har utökats. Investeringar i gång- och cykelvägnätet och belysning ska bidra till att målet om färre olyckor uppnås. Antalet infartsparkeringar för bilar och cyklar är aktiviteter för att nå målet om ökat kollektivresande.

En förstärkning av allmänna lekplatser har genomförts i Stenhamra i och med uppgraderingen av Borgensparken. En lekplatsplan planeras.

Skötselnivån för allmänna ytor, parker och torg har höjts samtidigt som skötselområdena utökats. Skogsvården, speciellt bostadsnära, har krävt större insatser.

En badplatsplan har tagits fram och beslutats. Det finns idag åtta kommunala badplatser. Deras geografiska spridning och olika behov de ska tillgodose har behandlats i planen. Behov av större geografisk spridning har identifierats och ökade behov i takt med ökad befolkning.

Roslagsvatten övertog kundtjänst och fakturering för avfallsverksamheten. Se vidare kapitel 9.

Aktiviteter och åtgärder där Tekniska nämnden har ett särskilt ansvar för aktiviteter/åtgärder beslutades av kommunfullmäktige 2015-06-23. Nedan följer en tabell som berör i första hand teknik/exploateringskontoret.

Område	Konkret punkt	Teknik och exploateringskontorets åtgärder behandlade i budget 2016--2018
Boende	Planera för levande torg	Förnyelse av Ekerö centrum pågår och fortsätter 2016-2017 delvis i samband med färdigställande av miljön vid nya biblioteksentrén.
Boende	Planera för lägenheter i Stenhamra, (ICA tomten)	Planprogram för Stenhamra c under framtagande av Stadsarkitektkontoret. Exploateringsavtal tecknas med Ekerö bostäder vid genomförande.
Boende	Hyresrätter och seniorboende intill Ekerö centrum	Dialog med fastighetsägare. Genomförande sannolikt efter 2018.
Näringsliv/ kommunikation	Färdigställa mark för företagsetableringar	Detaljplan färdigställs av Stadsarkitektkontoret för beslut. Därefter genomförande via Teknik/exploateringskontoret.
Kultur/fritid	Planera för platser för spontanaktiviteter	Tillsammans med KFN planeras för ytor för spontanaktivitet. Medtaget i investeringsbudget.
Kultur/fritid	Utöka antalet kommunala badplatser	Investeringsbudget 2016 är förstärkt. En badplatsplan för att skapa en strategi för samtliga badplatser och dess funktion är under framtagande.
Kultur/fritid	Uppföra lekplatser/mötesplats	Investeringsbudget 2016 är förstärkt
Miljö	Biobaserad närvärme	En förstudie är framtagen. Tidigare inriktningsbeslut kan komma att omprövas. Investeringsbudget innehåller investering i närvärme. Frågan är komplex. Bland annat omfattning (kapacitet, placering, produktion, distribution etc) och vem som ska investera behöver prövas mer ingående. Ekonomisk affärsrisk behöver förtydligas. Energiverksamheten måste redovisas som eget affärsområde som ej skattefinansieras. Kontoret saknar kompetens eller resurser inom området.

Flyktingmottagande och integration

Mottagande av flyktingar och nyanlända har starkt påverkat nämnden genom fler inhyrningar och uthyrningar av lokaler och bostäder för ändamålet.

Fastighetskontoret upplåter idag tre stycken HVB, hem för vård och boende, till socialkontoret. Flera möjliga lösningar för att etablera fler HVB har prövats under året vilket avspeglats sig i beslutet om omdisponering av investeringsbudgeten i maj. Stora resurser användes under vintern/våren för att lokalisera byggbar mark och inventera möjligheter till ombyggnation av befintliga lokaler för ändamålet. Under sommar/höst har efterfrågan på HVB avtagit i takt med avtagande flyktingströmmar, vilket påverkat årets utfall vad gäller investeringar.

Inhyrda bostäder har anpassats för att erbjuda bostäder till nyanlända. I flera fall handlar det om "studentkorridors" boende med tidsbegränsade avtalstider. Egna rum men med delade kök och våtrumrymmen.

Försäljning av bostadsrätter har upphört och istället förmedlas vakanta bostäder till socialkontortet för att klara av att erbjuda bostäder till bl.a. nyanlända. Bostäderna har rustats upp.

Inventeringen av möjligheter att skapa bostäder i byggnader som idag används som verksamhetslokaler eller uthyrningslokaler har genomförts. Omvandling till bostäder har i vissa fall skjutits framåt i tiden för andra akuta behov så som evakueringslokaler för tjänstemän eller väsentligt högre investeringskalkyler än preliminärt.

Efterfrågan på verksamhetslokaler stiger delvis som en effekt av fler nyanlända. I första hand, Individuella gymnasiet. Nya lokaler har därför hyrts in för att svara mot behovet. Ytorna för verksamheten har dubblerats från och med augusti. Lokaler upplåtes även till kommunens verksamhet "öar utan gränser" för att underlätta integration.

Fastighetskontoret har under året hanterat ytterligare erbjudanden från allmänheten om att hyra ut privatbostäder till flyktingar och nyanlända. 27 erbjudanden har inkommit under 2016 och totalt från och med hösten 2015, 70 erbjudanden. Intresserade personer tillsänds material med villkor samt frågeformulär. Efter svar överlämnas erbjudanden till socialkontoret för vidare handläggning.

3.2 Den politiska plattformen för mandatperioden 2015-2018

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 om verksamhetsmål för mandatperioden 2015-2018. Tekniska nämnden berörs av ett antal aktiviteter som ska beaktas i verksamhetsplanering och budget från och med 2016. Se uppställningen nedan.

Område	Konkret punkt	Vem/vilka
Skolan	Fortsatt upprustning av skollokaler	TN+BUN
	Planera för ny grundskola	BUN m stöd av TN och BN
Äldre	Planera för ytterligare boende för äldre	SN m stöd av KS, TN och BN
Boende	Planera för levande torg	BN+KFN+TN expl + KS planc
	Planera för lgh i Stenhamra	BN+TN expl + KS planc
	Hyresrätter och seniorboende intill Ekerö centrum	BN+TN expl + KS planc
Näringsliv /	Färdigställa mark för	TN expl+BN+KS planc &

kommunikationer	företagsetableringar	näringslivsc
Kultur/fritid	Planera för platser för spontanaktiviteter	KFN+TN
	Utöka antalet kommunala badplatser	TN+KFN
	Planera för fler idrottshallar	TN+KFN+KS
	Uppföra lekplatser/mötesplats	KFN+TN

Planering och genomförande pågår för flera av aktiviteterna. Exempelvis; Upprustning av skollokaler pågår och Fastighetskontoret deltar också i planering av en ny grundskola och platser för spontanaktiviteter. Teknik/Exploateringskontoret har tagit fram en badplatsplan vilken fastställts av Tekniska nämnden. Utveckling av Borgensparken i Stenhamra pågår. Teknik/Exploateringskontoret deltar i planprocessen för att till exempel skapa mark för företagsetablering.

3.3 Internkontroll

Tekniska nämnden godkände redovisningen av internkontrollen för 2015 och beslutade om internkontrollplan för 2016. Internkontrollen 2016 innehöll följande fem kontrollområden som föregåtts av en systematisk risk och väsentlighetsanalys.

- Avtalstrohet
- Leveranskontroll- fakturagranskning
- Bibehålla kompetens
- Besiktningar och kontroller
- Handhavande inkomna handlingar

Återrapport skedde till Tekniska nämnden, 2017-02-15. Kontrollen visar att kontoren alltjämt är ytterst sårbara vad gäller bemanning. Sårbarheten vad gäller bemanning tydliggjordes konkret då framtagande av det mycket omfattande förfrågningsunderlaget för driftentreprenaderna och även vakanserna under hösten skapade besvärande fördröjningar av andra arbetsuppgifter och begränsning av kvalitet i analyser, uppföljning med mera. Kontroll av fakturor och leverans visade, trots en positiv utveckling, på behovet av än större noggrannhet i fakturagranskningen. Fakturamängden och komplexiteten är omfattande. Avtalstroheten är mycket hög. Fullständig återrapportering av internkontroll sker i separat ärende.

4. Måluppfyllelse

4.1 Tekniska nämndens verksamhetsmål

Tekniska nämnden arbetar med att uppfylla de delar, av den av kommunfullmäktige antagna plattformen för mandatperioden, som den kan påverka.

Kommunfullmäktige beslutade om målområden för mandatperioden 2015-2018 i juni 2015 och Tekniska nämnden beslutade om sina mål för mandatperioden i september 2015. Här redovisas uppföljning av dessa mål.

Tekniska nämndens åtta verksamhetsmål uppnås i varierande grad.

Bedömning av status december 2016		T		1	2	3	4
1. Servicenivå för brukare.	FAST TEX	←	●				V
2. Projektbudget ska hållas.	FAST TEX	←	●			V	
3. Effektiv energianvändning.	FAST	←	●	V			
4. Minskad klimatpåverkan genom reduktion av CO ₂ utsläpp från kommunens verksamhet.	FAST	↑	●		V		
5. Effektivt underhåll av fastigheter.	FAST	←	●		V		
6. Minskat antal olyckor för cyklister och fotgängare.	TEX	↑	●	V			
7. Ökat resande med kollektiva färdmedel.	TEX	↑	●	V			
8. Utvecklad avfallshantering	TEX	↑	●	V			

Förklaring till symbol och bedömningsvärden för måluppfyllelse samt symbol för bedömning av tendens

Definition bedömning

Uppnått	1
Inte helt uppnått, är på väg	2
Ej uppnått, men påbörjat	3
Ej uppnått/ Ej startat	4

Värde

Symbol

Bedömning tendens

Uppåt; positiv förändring	↑
Stagnerad; oförändrad/inbromsad positiv förändring	←
Nedåt; negativ förändring eller risk negativ	↓

Korta kommentarer kring respektive mål.

1. Syfte: Bra bemötande och servicenivå för interna och externa brukare. På sikt är målet att uppnå ett NKI index på minst 70 procent. Målet mäts på olika sätt om det avser interna eller externa brukare. Internt kommer hyresgästerna att tillfrågas via enkät. Mätning av index bland medborgare genomförs med fördel tillsammans med andra förvaltningar och organiseras bäst kommungemensamt.

Någon internenkät har ej genomförts under 2016. Möten med interna hyresgäster har blivit lidande av vakanser och tidsbrist. Målet berör även avfallsverksamheten, se vidare kapitel 9.4

2. Syfte: Bättre beslutunderlag. Utveckla styrning och uppföljning av projekt. Målet mäts genom mätning av andelen av slutredovisade projekt som håller budget. Ett första steg blir att definiera och skilja på investeringsbudget och projektkalkyl som ligger fast under hela projektet. Bemanningen inom området måste utökas.

En projektcontroller började sin anställning under 2016 och en projektledningschef har rekryterats med början mars 2017. En projektmodul i ekonomisystemet är införd 2016. Projektmodulen fokuserar på projektkalkyl, uppföljning och prognos för att i första hand vara ett verktyg för projektledarna. Objektstrukturen har utvecklats och förbättrats under året. Ett arbete med "Riktlinjer för arbete med och beslutsordning av lokalinvesteringar" har utretts av kommunens externa revisorer och fastställdes under året. Arbete med projektorganisation pågår. Mall för projektkalkylering revideras.

3. Syfte: Minska kostnaderna för energi och uppnå lägre miljöbelastning. Definitionen är graddagskorrigerad energiförbrukning i kommunägda verksamhetslokaler uttryckt i kWh/m². Startvärde är ENSAM statistiken 2014. Målet är en minskning med 1 % per år.

Den senaste energistatistiken avser helåret 2015 och den visar på en reducering i linje med målet. Informationsärende TN 2016-06-14. Energiplanen som tagits fram under 2016 fokuserar på frågan om minskad energiförbrukning fram till 2030.

4. Syfte: Bidra till en hållbar utveckling genom reduktion av CO₂ utsläpp. Målet mäts genom andelen förnyelsebar energi. Det definieras som andelen förnybar energi av totalt energiinköp. Till förnybar energi räknas inköp av biobränsle, bioolja samt el vilken är vind- och

vattenbaserad. 2014 var andelen förnybar energi 85 %. Ambitionsnivå är att nå en andel på 95 % fram till 2018. Införande av vattenburen värme, borttagande av oljepannor och konvertering till bioolja är aktiviteter för att nå målet.

För helåret 2016 var andelen förnyelsebar energi 89 %.

5. Syfte: God kontroll på teknisk status. Utveckling av fastighetskapitalet och arbetssättet i förvaltningsorganisationen. Kontering enligt Aff-kommitténs definition, "Avtal för fastighetsförvaltning". Planerat underhåll 50 %, akut underhåll 20 %, övrigt felavhjälpande 30 %. Införande av samma fastighetssystem som används av Ekerö Bostäder är en aktivitet för att nå målet.

Andelen akut underhåll är i linje med målet. Andelen planerat underhåll är dock lägre än målet. De nya driftavtalen som startade under hösten är medel för att nå ett effektivare underhåll. Se vidare under avsnitt 3.4.1.

6. Syfte: Utbyggnad av GC vägar. Utökad belysning och separering av trafikslag.
Målet mäts även genom att medlen för att nå målet genomförs. Till exempel genomförandet av cykelplan. Antal meter cykelbana. Antal meter belyst cykelbana. Åtgärder för att separera bilister, cyklister och fotgängare. Investeringsbudgeten 2015 och 2016-2020 innehåller projekt för att nå målet.

Trafikskadestatistik tas årligen fram av Nordiska Trafiksäkerhetsrådet, NTF. Ekerö kommuns GC skadeindex 2015 var 172,30 vilket är minst 25 % lägre än rikssnittet.

Trafikskadestatistik för 2016 publiceras i kvartal två.

Nyanläggning av cykelbanor har skett genom nya cykelbanor och cykelbanor med belysning tillkommit i samband med exploateringsprojekt så som vid Jungfrusunds Marina c:a 400 m, Skomakartorp längs Jungfrusundsvägen c:a 500 m samt vid Wrangels väg/Ekerövägen c:a 600 m. Sammanlagd 1,5 km.

Utrustning av befintliga GC vägar med belysning har tillkommit på GC-väg Stenhamra- Svanhagen-Skå samt vid Älvnäs. Totalt 6 km har blivit belyst.

Installation av nya cykelräknare. En på GC-väg Tappströmsbron och en på GC- väg mot Drottningholm.

7. Syfte: Bidra till en bättre miljö genom minskad biltrafik. Kortare köer. Målet mäts genom antalet m² infartsparkering för bilar och för cyklar. Startvärdet är sex stycken infartsparkeringar med en yta på totalt 20000 m². En infartsparkering för cyklar finns. Investeringsbudgeten 2015 och 2016-2020 innehåller flera projekt för att nå målet. Målet mäts för Tekniska nämnden genom att åtgärderna genomförs.

En ny infartsparkering med 100 p-platser har tillkommit på Tegelbruksvägen. Infartsparkering för cykel med tak och belysning har tillkommit vid Tappstöms busshållplats vid pendelbåten samt på Ekerö vägen i samband med Wrangels väg projektet. Totalt finns nu 120 infarts p-platser för cykel.

Ångbåtsbryggan Tappström har rustats upp och pendelbåten började trafiken i augusti 2016.

Tillgänglighetsanpassning av busshållplatser har genomförts vid tio hållplatser under 15 och 16.

8. Syfte: Bidra till ett hållbart samhälle genom att effektivt omhänderta avfall. Målet mäts genom att medlen för att nå målet genomförs. Matavfallsinsamling ska vara fullt genomförd 2016. Ett förslag till reviderad avfallsplan och ett förslag till uppdaterade avfallsföreskrifter är framtagna och beslut kommer att fattas vintern 2015/16. En miljöstyrande taxa planeras till 2017.

Matavfallsinsamlingen är helt genomförd under 2016. Ny avfallsplan och nya föreskrifter är beslutade. Förslaget till miljöstyrande taxa antogs och genomförs från och med 2017. Se vidare kapitel 9.4.

4.2 Ekerö kommuns verksamhetsmål

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 om fem målområden för mandatperioden 2015-2018. Tekniska nämnden har omsatt de kommunövergripande målen till mål för Tekniska nämnden. Kopplingen mellan kommunfullmäktiges målområden och Tekniska nämnden mål framgår av nedanstående uppställning.

Tekniska nämnden genom Fastighetskontoret och Teknik-/Exploateringskontoret har ett brett uppdrag. I flera fall har Tekniska nämnden en stödande roll till andra nämnder så att deras mål kan realiseras.

KF målområden	TN verksamhetsmål
1. Skola och förskola	Mål 5. Effektivt underhåll av fastigheter.
2. Äldre medborgare och medborgare med funktionsnedsättning	Mål 5. Effektivt underhåll av fastigheter.
3. Medborgarperspektiv	Mål 1. Servicenivå Mål 5. Effektivt underhåll av fastigheter.
4. Samhällsutveckling	Mål 3. Effektiv energianvändning. Mål 4. Minskad klimatpåverkan. Mål 6. Minskat antal olyckor. Mål 7. Ökad resande med kollektiva färdmedel. Mål 8. Utvecklad avfallshantering
5. Ekonomi	Mål 2. Projektbudget ska hållas Mål 3. Effektiv energianvändning Mål 5. Effektivt underhåll av fastigheter.

De båda kontoren har var för sig arbetat med att omsätta målen i verksamhetsplaner med konkreta aktiviteter och ansvar. Det har i ett första läge skett vid konferens och därefter uppföljning på månatliga arbetsplatsträffar.

Tekniska nämndens mål och aktiviteter bidrar till att uppfylla flera av kommunfullmäktiges målområden. Exempel på det är målet om ett effektivt underhåll, TN mål nr 5, som bidrar till att flera av KF målområden kan uppfyllas.

Tekniska nämndens mål om effektiv energianvändning, TN nr 3, påverkar flera av målområdena dock främst KF målområde 4. Vid om-, ny- och tillbyggnad av kommunala verksamhetslokaler är stävan att välja energieffektiva lösningar för värme och ventilation. Utvecklingen är att energiförbrukningen för jämförbara objekt, allt annat lika, minskar men att det går relativt långsamt. Genom att ersätta äldre lokaler med nyproduktion samt de stora investeringar som sker på energisparåtgärder, se avsnitt 7.1.1, projekt 1042, minskar energibehovet

långsamt. Ökade krav på ventilation och även inhyrning av tillfälliga lokaler motverkar möjligheten att nå målet.

Tekniska nämndens mål om minskad klimatpåverkan, mål nr 4, bidrar också till samhällsutvecklingen ur ett större perspektiv.

Tekniska nämndens mål om servicenivå, nummer 1, berör KF målområde medborgarperspektiv. Målet är svårt att värdera enbart ur Tekniska nämndens perspektiv. Kommunen gemensamt måste ansvara för medborgarundersökningar. Någon internmätning har ej genomförts. Handhavandet av inkomna handlingar rapporteras i internkontrollen.

Kontoren har aktivt arbetat med att kommunicera budget och resultatkrav med syfte att hålla budget och bidra till en stark kommunal ekonomi. Försäljning av kommunala tillgångar på uppdrag av kommunstyrelsen har också varit ett bidrag till detta. Kalkylering och modellen för uppföljning av större projekt har förbättrats. Två exempel på det är att ekonomisystemet kompletterats med en projektmodul som infördes årsskiftet 2015/16. Fördjupad kalkylering för utbyggnad av Ekebyhovsskolan visade på väsentligt större investeringsbehov än det som redovisats i budget 2015-2019. Likviditetsprognoser har genomförts för att kommunen som helhet skall få en bättre information om kassabehovet. Tekniska nämnden fattade beslut om målet; projektbudget ska hållas.

Tekniska nämndens beslut om mål för mandatperioden till 2018 gav flera mål som än bredare täcker kommunfullmäktiges målområden, främst under rubriken samhällsutveckling. Till exempel beslutades om mål för att minska antalet olyckor för cyklister och fotgängare; ökat resande med kollektiva färdmedel samt utveckling av avfallshanteringen.

4.3 Uppföljning driftentreprenader

Uppföljning och säkerställande av kvalitet sker genom entreprenörens egenkontroll, regelbundna uppföljningsmöten mellan entreprenör och beställare avseende produktion, avtal etc., enkäter till verksamheterna samt status- och stickprovskontroller.

Entreprenaderna för teknisk förvaltning utemiljö och byggnader samt vinterväghållning följs upp mot de områden som i avtalen är föremål för vite. De områden som regelbundet följs upp är utförande, organisation, utförandetider och kvalitet. De två stora entreprenaderna för skötsel av byggnader och utemiljö har nya avtal med start 2016-10-01.

Vinterväghållningsentreprenaderna fungerar bra. Sandupptagningen utfördes enligt tidplan.

5. Verksamhetsmått

Tekniska nämnden förvaltar per december 2016 drygt 126 000 m², vilket är en ökning med drygt 8 000 m² på ett år och 6 000 m² över budget. Ökning har skett genom att ytor tillkommit i Sundsgården, Mälaröhallen, Närlunda och Färentuna skolor, Roshagen samt nya lokaler för Individuella gymnasiet.

Paviljonger har tillkommit för Sanduddens skola.

Expansionen av ytor har till inte obetydlig del skett genom ökad inhyrning.

Kommunens övriga inhyrda verksamhetslokaler utöver det som redovisas inom Tekniska nämnden uppgår till c:a 3000 m².

Se bilaga 2.

6. Årets resultat

Årets resultat är 2,4 mkr sämre än budgeterat. Resultatet belastas med extraordinära poster på 6,3 mkr vilka utgörs av projektkostnader för projekt Roshagen samt vakanshyror Sundsgården och kostnader för pendelbåtsbryggan Tappström. Projektkostnader hanteras utanför budgetram i enlighet med beslut om budget. Ett med budget mer jämförbart resultat är 3,8 mkr bättre än budget.

Värt att notera är även utvecklingen av jämförbara kostnader. De ökar med 17 mkr från 186 mkr till 203 mkr, vilket motsvarar c:a 9 procent. Tillkomsten av större ytor och ökade avskrivningar påverkar Tekniska nämndens omslutning.

Tekniska nämnden <i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Intäkter	173 605	184 142	191 749	7 607
Kostnader	-186 363	-199 282	-203 045	-3 763
Nettokostnad före extraordinära poster	-12 758	-15 140	-11 296	3 844
Extraordinära poster	-5 721	0	-6 289	-6 289
Nettokostnad	-18 479	-15 140	-17 585	-2 445
Förändring jämfört föregående år, tkr			-894	
			, procent	-4,8

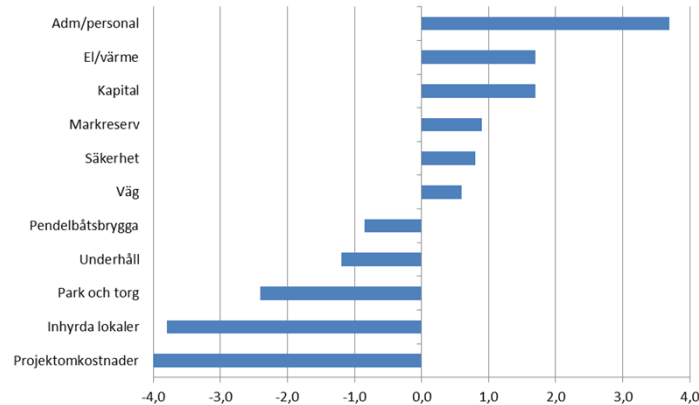
Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Pendelbåtsbryggan kommer i Ekerö kommuns balanserade resultat och i balanskravsanalysen att ställas i förhållande till tidigare års öronmärkt kapital för framtida infrastruktursatsningar.

(Utöver redovisat resultat tillkommer redovisningstekniska förändringar enligt kommunövergripande överenskommelser.)

De viktigaste orsakerna till avvikelser mot budget för intäkter och kostnader framgår av nedanstående diagram.

Avvikelse mot budget. Positiva tal betyder bättre resultat än budget (mkr)

Bland de positiva orsakerna finns följande:

- De administrativa kostnaderna är väsentligt lägre än budgeterat, huvudsakligen beroende på vakanser, föräldraledigheter men också på att budgeten antagit en utökad bemanning med projektledare inom fastighetskontoret.
- El/värme har en positiv avvikelse på 1,7 mkr beroende på flera orsaker. Ur ett tolv månaders perspektiv färre kvadrat att värma upp därtill en mild vinter och låga energipriser.
- Kapitalkostnaderna är cirka 1,7 mkr lägre än budget. Delvis av orsaken färre årskvadrat, senarelagt färdigställda av projekt men också beroende på aktivering vid senare tidpunkter än antaget i budget.

Bland de negativa orsakerna finns följande:

- Projektomkostnader avser utgifter i projekt Roshagen som direkt belastar kostnaderna.
- Kostnader för inhyrda lokaler överstiger budget genom inhyrning av Sundsgården inklusive Gläntan, nya IVG och en paviljong Sandudden.
- Skötselnivån på parker och torg har höjts vilket framhölls som en prioriterad satsning när beslut om budget fattades. Med tanke på prioriteringen var budgeten för verksamheten inte tillräcklig. Flera områden har tillkommit vilket med det driftavtal som då fanns också givit stora kostnadsökningar.
- Underhållskostnaderna överstiger budget.

6.1 Fastighetskontoret

Fastighetskontoret som helhet visar ett utfall som är 4,8 mkr sämre än budget beroende på extraordinära poster, vilka utgöres av projektkostnader och beställningar från främst kommunstyrelsen efter fastställande av budget. Projektkostnader hanteras utanför budgetram i enlighet med beslut om budget. För jämförbara poster är resultatet 0,7 mkr bättre än budget.

Fastighet Summa [tkr]	Utfall	Budget	Utfall	Diff
	2015	2016	2016	Utfall- budget
Intäkter	158 533	168 601	174 571	5 970
Kostnader	-157 096	-168 127	-173 414	-5 287
Netto	1 437	474	1 157	683
Extraordinära poster	-3 021	0	-5 439	-5 439
Netto totalt	-1 584	474	-4 282	-4 756

Extraordinära poster

Projektkostnaderna har under året uppgått till 4,1 mkr vilket utgöres av förgäves kostnader i samband med byte av entreprenör för projekt Roshagen. Tillträdande entreprenör tvingades riva felaktiga konstruktioner från tidigare entreprenör. Juridiska frågor vad gäller den ursprungliga entreprenören återstår.

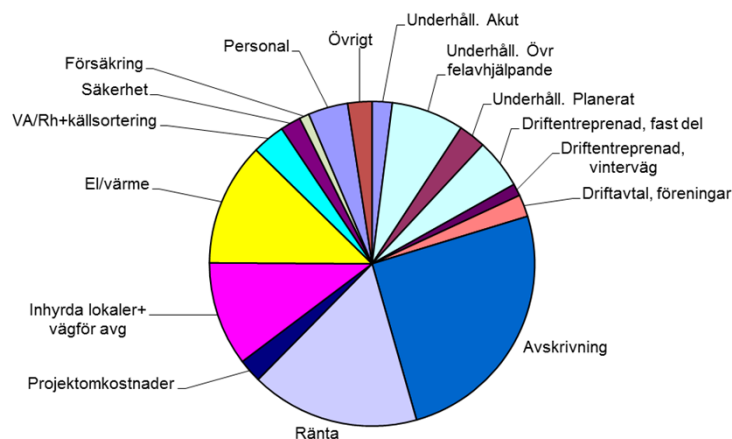
Fastighetskontoret bär även kostnader för tillkommande beställningar från främst kommunstyrelsen, under 2016 vakanshyror Sundsgården.

2015 utgjordes de extraordinära posterna av den så kallade särskilda satsningen och projektkostnader för avetablering paviljonger.

Kostnadslag

Fördelningen av kostnader ligger i princip konstant mellan åren. Kapitalkostnaderna utgör drygt hälften av kostnaderna (avskrivning, ränta, inhyrda lokaler) och el/värme cirka 15 % vilket är samma andel som det samlade underhållet ianspråktar.

Fastighetskostnadernas fördelning 2016 framgår av följande diagram:

Underhåll

Underhållskostnaderna totalt överskred budget med 1,2 mkr. Utfallet var lägre för det planerade underhållet medan övrigt felavhjälpande underhåll var högre än budget. En teori är att för stor andel av underhållskostnaden har bokförts som övrigt felavhjälpande istället för planerat.

Kommunens fastighetsförvaltning fokuserar på att bygga hållbara lösningar både vid ny- till- och ombyggnation och vid underhållsarbete. Det speglar sig bland annat i ambitionen att reducera andelen akut underhåll och ersätta det med planerat underhåll vilket också är ett av Tekniska nämndens mål.

Andelen planerat underhåll för verksamhetslokaler var 18 % vilket är lägre än målet på 50 %. Samtidigt är andelen akut underhåll 17 % vilket är bättre än målet 20 %.

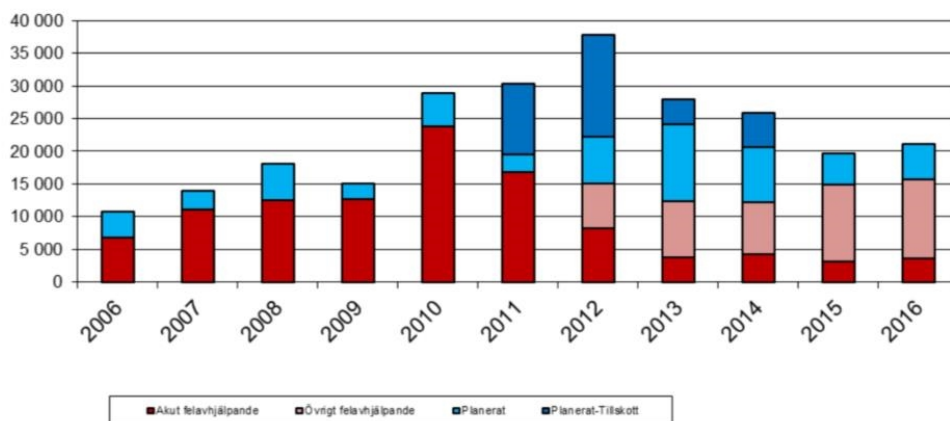
Underlag enligt nedanstående tabell.

Underhållskostnader				
[tkr]				
Samtliga fastigheter				
	Utfall	Utfall	Budget	Diff
	2015	2016	2016	Utfall- Budget
Totalt	19 699	21 048	19 802	1 246
Varav akut	3 110	3 527	3 798	-271
Varav övr felavhj	11 804	13 181	7 807	5 374
Varav planerat	4 785	4 340	8 197	-3 857
Andel akut	16%	17%	19%	
Andel övr felavhj	60%	63%	39%	
Andel planerat	24%	21%	41%	
Verksamhetslokaler				
	Utfall	Utfall	Budget	Diff
	2015	2016	2016	Utfall- Budget
Totalt	16 686	18 357	17 270	1 087
Varav akut	2 904	3 068	3 494	-426
Varav övr felavhj	10 024	11 992	6 528	5 464
Varav planerat	3 758	3 297	7 248	-3 951
Andel akut	17%	17%	20%	
Andel övr felavhj	60%	65%	38%	
Andel planerat	23%	18%	42%	

Underhållskostnadernas nivå och fördelning framgår av följande diagram, (tkr).

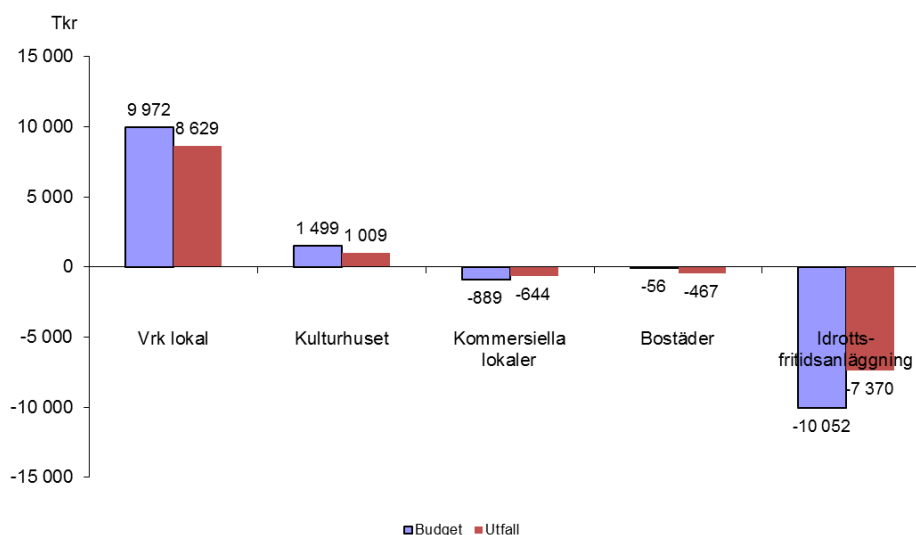
Tre slutsatser kan dras av bilden. Underhållsnivån har under de senaste fem åren kraftigt höjts samt att styrningen mot mer planerat underhåll, alternativt mindre andel akut har förbättrats. Utvecklingen för andelen akut underhåll har stabiliserats på nivå 20 % vilket är i paritet med Tekniska nämndens mål.

Lokaltyper

Resultat och budget per lokaltyp innehåller en fullkostnadsfördelning av fastighetskontorets samtliga kostnader inklusive gemensam administration.

De olika lokaltyperna finansieras principiellt på olika sätt. Verksamhetslokaler genom internhyra och hyror till externa utförare av kommunalt finansierade tjänster. Kommersiella lokaler samt bostäder finansieras av hyresgästerna. Idrott- och fritidsanläggningar saknar hyresgäster utan finansieras genom den tilldelade budgetramen.

Resultat och budget per lokaltyp framgår av nedanstående diagram (tkr)

6.2 Teknik och Exploateringskontoret

Kontoret redovisar ett överdrag jämfört med budget på 1,6 mkr. Varav extraordinära poster utgör 0,8 mkr för att etablera brygga för pendelbåten i Tappström. För jämförbara poster är överdraget 0,8 mkr. 2015 utgjordes de extraordinära posterna av den så kallade särskilda satsningen.

Teknik-/Exploatering				
Summa				
[tkr]	Utfall	Budget	Utfall	Diff
	2015	2016	2016	Utfall- budget
Intäkter	2 160	1 950	2 215	265
Kostnader	-16 483	-17 064	-18 082	-1 018
Netto	-14 323	-15 114	-15 867	-753
Extraordinära poster	-2 700	0	-850	-850
Netto totalt	-17 023	-15 114	-16 717	-1 603

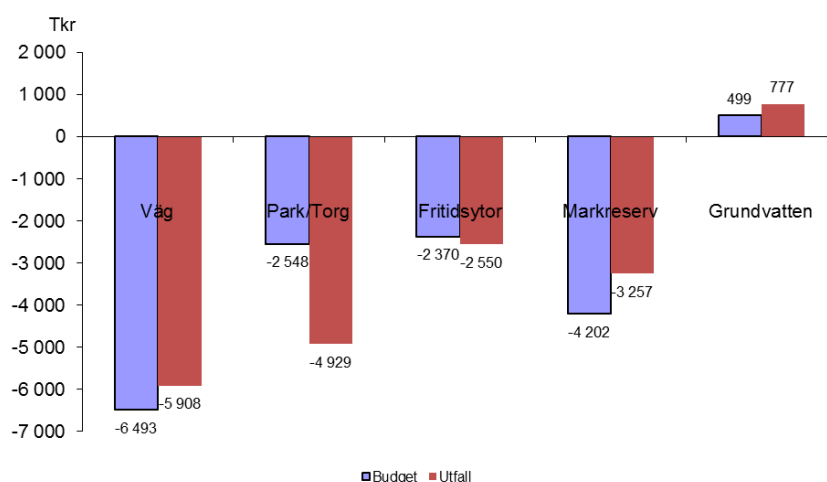
Verksamheter

Resultat och budget per verksamhet innehåller en fullkostnadsfördelning av Teknik/Exploateringskontorets samtliga kostnader inklusive gemensam administration.

Kostnaderna för skötsel av parker och torg överstiger budget. Orsaken är tidigare beslut om utökade skötselytor och en högre nivå på skötsel. Kostnaderna för det har blivit höga genom att det gamla driftavtalet hanterade det som tilläggstjänster. Det nya avtalet som gäller från hösten 2016 inkluderar tjänsterna till en lägre kostnad.

Samtliga verksamheter inom kontoret finansieras, med ett undantag, av den tilldelade ramen. Verksamheten grundvatten säljer vatten till värmepumpsanläggningar på marknadsmässiga villkor.

Resultat och budget per verksamhet framgår av följande diagram (tkr)

Markreserv

Kommunens markinnehav omfattar ca 900 ha, varav cirka 400 ha utgörs av skogsmark, ca 110 ha av jordbruksmark och ca 130 ha flygfält.

Teknik/Exploateringskontoret arbetar, på kommunstyrelsens uppdrag, aktivt i flera exploateringsprojekt för genomförande av bostäder och verksamheter mm. Markanvisnings- och exploateringspolicy har framtagits under året. Avtal har bl. a tecknats avseende Skomakartorp södra, Fredrikstrandsvägen och Södra Klyvarstigen. Merparten av arbeten har i första hand bedrivits avseende utbyggnad av redan träffade avtal, t ex Clas Horns väg (f.d. Wrangels väg) och Jungfrusunds Sjöstad. Vidare har påbörjats projekterings- och planeringsarbete för att bl. a genomföra exploateringsprojekten Fredrikstrandsvägen och Ekerövallen. Samarbete sker med Roslagsvatten för att effektivisera utbyggnaden av allmänna anläggningar inom resp. projekt.

Ett stort antal förfrågningar från bostadsutvecklingsföretag har besvarats under året.

Kontoret har även besvarat ett flertal planremisser. Försäljningar av bostadsrätter har upphört för att istället förmedlas till främst nyanlända. Kontoret har aktivt deltagit i arbetet med framtagande av ny översiktsplan och energiplan.

6.3 Årets resultat jämfört årets prognoser

Årets resultat är sämre än prognosen som lämnades vid delårsbokslutet i augusti. Resultatindikationen per oktober sänktes och därefter har muntlig information om försämringen stegvis skett.

Jämfört med prognos per augusti är resultatet drygt 7 mkr sämre beroende på främst, drygt 4 mkr projektkostnader avseende projekt Roshagen samt underhållskostnader 2 mkr. Underhållskostnaderna har haft en mer än normal tyngdpunkt mot årets slut. Till en del förklaras de högre underhållskostnaderna även av att vissa reparationer bedömts som underhåll istället för investering.

6.4 Kostnader förtroendevalda

Kostnader för förtroendevalda skall redovisas enligt KFS 07:1 § 16. Ekonomiska ersättningar till förtroendevalda är lägre än budgeterat. Det gäller främst sammanträdesersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst.

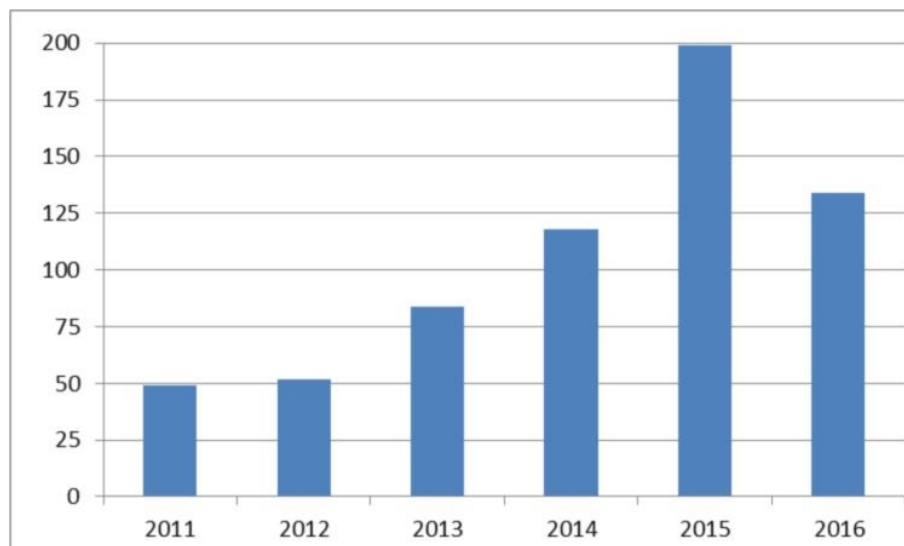
Kostnader förtroendevalda [tkr]	Utfall	Budget	Utfall	Diff
	2015	2016	2016	Utfall- budget
Ersättningar till förtroendevalda:	-283	-407	-267	-140
Övriga kostnader nämnden*	-57	-93	-34	-59
Summa:	-340	-500	-301	-199

* Exkl kostnader för tjänstemannastöd, t ex nämndsekreterare

7. Investeringar Fastighet och Teknik/ Exploatering

Investeringsstakten är fortsatt hög även om 2016 års omslutning är lägre än 2015. Projektverksamheten är till omslutningen nästan av samma omfattning och betydelse som omslutningen av Tekniska nämndens resultaträkning. Hur kommunen prioriterar och styr projekten har ökat i betydelse. Med det som bakgrund och vetskap om framtida investeringsbehov har en projektmodul införts i ekonomisystemet och organisationen har under året förstärkts med en projektcontroller och i början av 2017 börjar en projektledningschef. Under 2016 har nya riktlinjer för arbete med och beslutsordning för lokalinvesteringar tagits fram och beslutats.

Investeringsvolymen under de senaste åren framgår av följande diagram.
(mkr)

Tekniska nämnden har under året haft investeringar på 134 mkr. Utfallet är lägre än prognosen per augusti som var 162 mkr. Huvudsakligen Mälaröhallen och projekt för att tillskapa bostäder för nyanlända samt flera vägprojekt har använt mindre medel än budgeterat och prognosticerats för 2016. Bostads- och vägprojekten har huvudsakligen blivit försenade medan Mälaröhallen haft en för hög budget och prognos för 2016. Hela budgeten för i anspråktagande uppgick till 172 mkr.

Årets sammanlagda investeringar framgår av tabellen nedan. (tkr)

Fastighets- och Teknik/Exploaterings- kontoret	Överfört från 2015	Budget TN	Budget KS/SN/BUN Beslutade	Budget omföring	Budget 2016	Utfall 2016	Diff
Summa Fast och Tex	8 270	122 380	41 716	0	172 366	134 297	38 069
Summa Fast	7 470	100 680	38 216	850	147 216	116 575	30 641
Summa Tex	800	21 700	3 500	-850	25 150	17 722	7 428

Överföringsbara i anspråktagna budgetmedel uppgår till 38 mkr vilka föreslagits för överföring, TN 2017-01-26.

Flera stora projekt pågår eller avslutades 2016. Slutbevis erhöles för bland annat Mälaröhallen, Roshagens gruppbostad, utbyggnad av Färentuna och Närlundaskolor. Byggnaderna kunde därmed tas i bruk. Utgifter för projekten har däremot en eftersläpning vilket gör att projekten inte alltid kan avslutas ekonomiskt. Vad gäller Färentuna och Närlunda skolor fortsätter de med utemiljöarbeten under 2017. Kommun- och socialhuset är under ombyggnad och upprustning. Större upprustning pågår vid Gustavalunds förskola och en bergvärmeanläggning har installerats för Drottningholms förskola.

En sammanställning av budgeterade medel och utfall 2016 per projekt framgår av bilaga 3A och 3B. Projekten har grupperats i reinvesteringar och nya/pågående projekt. Placeringen av projekt i de två grupperna är preliminär. Grovt har denna definition använts för klassificering i de två grupperna:

- Reinvesteringar avser investeringar för att vidmakthålla kvalitet och funktion hos befintliga fastigheter. Projekten är av "evig" karaktär och varje projekt kan innehåll arbeten på flera olika objekt. Investeringar på varje underliggande objekt har en början och ett slut. Beslut om vad och på vilka objekt något ska göras framkommer ur kontorens planering. Tekniska nämnden beslutar om budgetposterna.
- Gruppen nya/pågående projekt har en början och ett slut. Projekt och åtgärder bereds av de båda kontoren i samverkan med tjänstemannaorganisationen hos andra kontor, d.v.s. i de flesta fall hyresgästerna. Åtgärder och finansiering beslutas i flera fall av respektive nämnd och/eller kommunstyrelsen.

Slutredovisningar av under 2016 avslutade pågående projekt och redovisning av reinvesteringsprojekt i detalj redovisas i separat ärende till Tekniska nämnden under våren 2017.

Flera av investeringarna är medel för att nå Tekniska nämndens mål. Till exempel målet om effektivare energianvändning och antalet oljepannor. Investeringar är också ett medel för att släcka ut underhållsbehov.

Aktivering av investeringar har skett enligt komponentmetoden.

7.1 Fastighetskontoret

Årets sammanlagda investeringar framgår av tabellen nedan. (tkr)

Fastighetskontoret	Överfört från 2015	Budget TN	Budget KS/SN/BUN Beslutade	Budget omföring	Budget 2016	Utfall 2016	Diff
Summa Fast	7 470	100 680	38 216	850	147 216	116 575	30 641
Varavreinvesteringar	0	59 665	850	-5 100	55 415	38 766	16 649
Varavpågående och ny	7 470	41 015	37 366	5 950	91 801	77 809	13 992

Projekt med utfall över 250 tkr per objekt, 2016 kommenteras kort.

7.1.1 Reinvesteringar

Projekt 1018 Ekebyhovs slott

Utvändig målning av slottet påbörjades 2015 och har färdigställts 2016 med målning av östra och södra sidan.

Under året har en inventering med stöd av antikvariskt sakkunniga och brandsakkunniga påbörjats. Det antikvariska arbetet är nödvändigt för att kunna gå vidare i åtgärder.

Projekt 1042 Energisparåtgärder

Projekt 1058 Tekniska installationer

Projekten redovisas tillsammans på grund av att gränsen mellan dem är svår att definiera. Huvudsyftet med projekt 1042 är att minska energiförbrukningen med bibehållen komfort. Projektet är ett av medlen för att uppnå tekniska nämndens mål om effektivare energianvändning och att ersätta olja som primär värmekälla. Det betyder investering i effektiva

tekniska lösningar så som modern styr- och reglerutrustning, installation av vattenburen värme, smarta frekvens- och tryckstyrda pumpar och fläktar, optimala värmeväxlare, rörelsestyrd belysning mm.
Drottningholms förskola 2016 har byte till vattenburen uppvärmning och bergvärmeinstallation genomförts.

Socialhusets hiss har bytts ut efter upprepade problem.

Gustavalunds förskola. Byte av det gamla ventilationssystemet mot ett nytt och mer energieffektivt system. Alla gamla radiatorer som var igensatta har bytts mot nya. Projektet slutförs under 2017 med etapp 3, med ny belysning, vindsisolering samt eldragning.

Hammarudden, hemtjänst Färingsö. Konvertering av oljepanna mot en ny miljövänligare värmepump.

Kommunhuset. Ombyggnationen av ventilationssystemet har slutförts för att förbättra inomhusmiljön samt att förebygga/kontrollera radonhalter i källaren. Projektet startade 2015 och under 2016 har sista etappen i flygeln färdigställts.

Sundby, hus E. Nytt luftbehandlingsaggregat har installerats för att ersätta självdug.

Sundby förskola. Bergvärme har installerats och under 2017 sker konvertering. Uppvärmningen sker idag via elradiatorer som kommer bytas mot radiatorer vilka värms med vattenburen värme från det nya bergsvärmsystemet.

Kulturhuset. Byte till nytt styrsystem för att få en optimal kontroll och styrning av det inre klimatet.

Vikingahallen. Nya kompressorer för tillverkning av is har införskaffats akut sedan de gamla har gått sönder.

Projekt 1043 Komplettering köksutrustning

Köksutrustning har kompletterats eller bytts på grund av myndighetskrav eller ålder/funktion. 2016 har de större investeringarna skett i Stenhamra skola där ugn, diskmaskin och vagnar har införskaffats. I Uppgårdsskolan är ny ugn och tunneldiskmaskin installerats.

Projekt 1045 Utemiljö skolor och förskolor

Investeringar under 2016 har fortsatt inriktning mot skolors och förskolors utemiljö, enligt den s.k. L-Ekerömodellen. En referensgrupp med deltagare

från olika personalgrupper deltog i ett program om hur utemiljön ska förbättras utifrån ett pedagogiskt, säker, kreativt och hållbart sätt.

Munsö skola. Ny lekutrustning har installerats i form av gungor, klätterställning och uteundervisningshus.

Träkvista skola har fått en stor hexagongunga och förråd.

Stenhamra förskola har fått en helt ny gård på grund av flytt från äldre lokaler.

Ekens förskola. Komplettering av lekutrustning och ny dämpsand. Staket runt gungor har satts upp.

Knalleborgs förskola har fått genomgripande upprustning av utemiljö och nya lekredskap införskaffades. Projektet slutfördes 2016 med installation av utebelysning.

Färentuna och Närlunda skolor. Arbeten med att iordningställa nya skolgårdar fortsatte 2016 och avslutas 2017. Skolgårdarna består/kommer bestå av lekutrustning för klättring, snurrlekar mm, planteringsytor för träd och buskar samt sittytor med möjlighet till avskildhet och skugga.

Projekt 1047 Yttre renovering skolfastighet

Färentuna skola hus D. Utvändig målning.

Projekt 1060 Teknisk säkerhet

Projektet syftar till att förbättra säkerheten avseende både brandlarm, inpassagesystem, inbrottslarm och kameraövervakning. Nya brand- och inbrottslarm har installerats i bl. a Mälaröhallen och Allhallen.

Projekt 1129 Inre renovering skolfastigheter

Drottningholms förskola som har fått alla avdelningar totalrenoverade.

Närlunda hus G, har fått nytt kakel i duschar, toaletter samt i lärarens omklädningsrum. Golv har målats i samtliga utrymmen och delar av inredningen är renoverad.

Gustavlunds förskola. Total invändig ytskiktsrenovering med vissa ändringar i planutformningen. Nya golvmattor läggs i hela förskolan, alla väggar målas om och nytt pendlat undertak med infälld belysning monteras. Projektet slutförs under 2017.

Sundby Labensky. Belysning har bytts, väggar målats och nya mattor lagts in.

Munsö skola. Ny hemkunskapssal i C huset. Lärarrummet i A huset har renoverats.

Stenhamra skola hus A. Rum för musikundervisning har i ordningsställts.

Färentuna skola hus A. Total inre renovering har slutförts 2016. I hus D har korridorer målats och nytt golv lagts.

Projekt 1154 Idrottsanläggningar

Träkvistavallen. Ny belysning vid fotbollsplanen.

Projekt 1335 Yttre renovering övriga fastigheter

Öppna förskolan Stenhamra Vallviksvägen har haft en fuktskada. Dränering har gjorts runt huset och mark återställts. En ny entré har uppförts.

Projekt 1339 Mindre lokalanpassningar

Bryggavägen 5. Anpassningar för att skapa kontorsarbetsplatser för kommunens behov.

Projekt 1490 Inre renovering övriga fastigheter

Solrosens dagverksamhet. Väggar flyttade för att få bättre ytor. Samtliga rum har målats. Kök, armaturer, mattor och radiatorer är utbytta. Nyinstallation av fönsterbänkskanaler för kabeldragning av el och data.

7.1.2 Pågående och nya projekt

Projekt 2000 Ombyggnad av kommunhuset

Projektet fortsätter och har under året omfattat kontorservice och soprum. Delar av plan 4 har rustats upp. Arbetet med en större upprustning av socialhuset har inletts. Utemiljön runt byggnader och vid parkeringsplatser har fräschats upp och bland annat har belysning tillkommit för ökad trygghet.

Ekerö Strand f.d. Henkel fastigheten används som komplement till kommunhuset där har man påbörjat arbetet med en ny entré som slutförs under 2017.

Projekt 2001 Skolkapacitet centrala Ekerö

Huvudsakligen Ekebyhovsskolan och Sanduddens skola har berörts av projektet. Förstudier för utbyggnad av de båda skolorna presenterades. Ett första steg för utökad kapacitet var att ytterligare en paviljong etablerades i Sandudden.

Projekt 2090. Färentuna skola

En ny skolbyggnad har tagits i bruk augusti 2016. Arbeta med kök- och matsalsbyggnad som byggs samman med administrationsbyggnaden har färdigställts. F.d. förskolan har rivits och på plats anläggs skolgård. Arbeta med skolgård och utemiljö pågår och avslutas 2017.

Projekt 2091. Närlunda skola

Nya hus D togs i bruk under 2016 och skolgården är färdigställd. Ett konstverk har placerats vid D husets kortsida mot Trädgårdsvägen. Under 2017 kommer en pergola uppföras och mindre kompletteringar slutförs.

Projekt 2100 Skola/förskola Stenhamra

Förstudie, projektering och upphandling genomfördes för utbyggnad med 400 kvm och förbättring av inomhusklimatet. Projektets genomförandefas startar i början på 2017 för färdigställande till höstterminen 2017.

Projekt 2143 Kulturhusets foajé

Projektet med ombyggnad av foajén samt entrén till Kulturhuset har fortsatt och under slutet av året inleddes slutfasen med att skapa en tilltalande innemiljö.

Projekt 2191 Mälaröhallen

Hallen togs i bruk i augusti, två år efter start av bygget. Projektledningen har tidigare rapporterat till Kommunstyrelsen att projektet kraftigt kommer överskrida budget. Projektet har till och med december 2016 använt 78 mkr. Den ursprungliga budgeten 40 mkr baserades på schablonkostnad för en prefabricerad standardhall. Mälaröhallen beställdes slutligen som en unik, funktionell och spännande hall med högre kvalitet. Projektet drabbades vidare av ett antal fördyringar, främst i form av att en pelletsanläggning måste byggas istället för fjärrvärme som var projekterad.

Projekt 2324 Roshagen gruppbostad

Projektet har försenats ett år, främst beroende på problematik med den upphandlade entreprenören. Efter underkända besiktningar övertogs bygget från den upphandlade entreprenören under våren 2016. Merkostnader i form av rivning av felaktiga konstruktioner har belastat årets resultat i form av projektomkostnader med drygt 4 mkr. Mot slutet av 2016 erhöles ett interimistiskt slutbevis och inflyttning kunde påbörjas. Förseningen har skapat fördyringar för socialkontoret som tvingats hyra bostäder på annan plats. Projektet har till och med årsskiftet använt 26 mkr inkl. projektomkostnader. Utöver det har krav på drygt 3 mkr innehållits från ursprunglig entreprenör. Juridiska frågor med ursprunglig entreprenör återstår att slutföra.

7.2 Teknik- och Exploateringskontoret

Årets sammanlagda investeringar framgår av tabellen nedan. (tkr)

Teknik och exploateringskontoret	Överfört från 2015	Budget TN	Budget KS/SN/BUN Beslutade	Budget omföring	Budget 2016	Utfall 2016	Diff
Summa Tex	800	21 700	3 500	-850	25 150	17 722	7 428
Varav reinvesteringar	0	16 500	3 500	-600	19 400	14 786	4 614
Varav pågående och ny	800	5 200	0	-250	5 750	2 936	2 814

Projekt med utfall över 250 tkr per objekt, 2016 kommenteras kort.

7.2.1 Reinvesteringar

Projekt 1061+1325 Allmänna lekplatser och Spontanyta/Borgensparken

Investeringarna under 2016 har fokuserats på att strategiskt utveckla Borgensparken, Stenhamra till huvudlekplatsen i Stenhamra. Bland annat har investering skett i nytt ute gym, nya boulevanor, helt ny hundrastgård, helt ny tillgänglighetsyta med klätterlek, picknickbord samt sandlådor anpassade för rörelsehindrade samt en ny fotbolls/handbollsplan i konstgräs med belysning.

Projekt 1062 Badplatser

Investeringar på två av de åtta allmänna badplatserna. 2016 avser investeringarna främst Lundhagsbadet och Stockbybadet. Nya omklädningshytter samt WC och lokal för simskola. Utökad parkering vid Stockbybadet.

Projekt 1113 Ekebyhovs park och allé

Muren längs Björkuddsvägen har renoverats efter att den börjat rasa. Lekstugan och dansbanan är renoverade.

Projekt 1135 Tillgänglighetsanpassningar trafik

Anpassning av flera busshållplatser på Ekerövägen, Bryggavägen, Jungfrusundsvägen.

Projekt 1193 Bulleråtgärder

Avslutande arbeten på bulleråtgärder längs Ekerövägen.

Projekt 1300 Reinvestering vägar

Kompletterande infartsparkering i Tappström.

Projekt 1376 Trafiksäkerhetsåtgärder

Målning av diverse vägmarkeringar på körbanor och GC-vägar. Trafikanordningsplan genomförd med komplettering av skyltar och märken. Utökad antal belysningspunkter vid övergångställen. Tillgänglighetsanpassning av övergångställen vid stora leder

Projekt 1422 Trafikbelysning

Utökad belysning på Bryggavägen och Älvnäsvägen. Fortsatt byte från kvicksilver till LED armatur.

7.2.2 Pågående och nya projekt

Projekt 2161 GC-väg

Främst utbyggnad GC väg Väsby/Jungfrusund. Projektering är klar. Genomförande är utskjuten till att planering av Roshagen 2 kommit längre.

Projekt 2199 Infartsparkering cykel

En ny infartscykelparkering med tak och belysning för 60 st. cyklar i direkt anslutning till busshållplats Tappström. Projektet avslutades 2016. Projektet har delfinansierats av bidrag från Trafikverket.

Projekt 2328 Ekerö C, förnyelse.

Åtgärder kopplade till ombyggnation av entré till kulturhuset. Bänkar och bord är utbytta i centrum samt längs strandpromenaden.

Projekt 1375+2429 Utebelysning allmän plats och Motionsspår

Upprustning av motionsspåret i Stenhamra. Upprustningen av Jungfrusundsspåret slutfördes. Bl. a har ny energisnål armatur installerats. Belysningen längs strandpromenaden är utbytt.

8 Framåtblick

Efterfrågan på kontorens kompetens ökar både vad gäller kvantitet men också genom ökade krav på till exempel projekt- och ekonomistyrning.

Det ökade behovet av olika former av lokaler och bostäder för nyanlända påverkar kontoren starkt. Antalet inhyrningar och nyproduktion för att lösa behovet kommer att öka. Arbetet med uthyrning och hyressättning ökar i omfattning och blir delvis av ny karaktär.

Förstudier och planeringen inför projektet med att utöka skolkapaciteten i centrala Ekerö kommer att bli betydande. Arbetet bedrivs tillsammans med barn och utbildningsförvaltningen. Genomförande planeras till 2017-2019.

Försäljning av Sanduddens skola påverkar främst Fastighetskontoret. Ett flertal paviljonger finns för skolans räkning. Andra handskontrakt eller överlåtelse av kontrakten är olika alternativ.

Återuppbyggnad av Drottningholms förskola inklusive rapportering till försäkringsbolag.

Kontorens framtida organisation på ett övergripande plan kommer att prövas. Rekrytering av fastighetschef pågår. En förstärkning av bemanningen planeras.

Fortsatt djupare arbete krävs med investerings- och projektprocesserna som en förlängning av kommunfullmäktiges beslut om "Rutin och beslutsordning för lokalinvesteringar".

Ekerö kommun växer och utvecklingen går från landsbygd till småstad. Det innebär att vi blir fler. Fler skolor och kommunala byggnader uppförs, gator och parker anläggs även vilket innebär att kommunens årliga driftskostnader kommer att öka. Detta innebär ett fortsatt höga krav på kvalité och effektivisering av verksamheten.

En översyn av driftavtalen för idrotts- och fritidsanläggningar pågår. Översynen görs för att tydliggöra skillnaden mellan fastighetsdrift och verksamhetsanknuten drift. Ett första steg blir att för vissa anläggningar skapa ett internt hyresförhållande mellan i första hand fastighetskontoret och kultur/fritid. Fördelningen av ram inom kommunen påverkas och ett omfattande administrativt avtalsarbete. Innan beslut tas bör samråd ske med berörda föreningar.

Fortsatt utveckling av det nyligen införda fastighetssystemet, samma som Ekerö Bostäder.

Exploateringsverksamheten kommer att växa i betydelse i och med att flera utbyggnader planeras. Teknik och exploateringskontoret förstärks med fler exploateringsingenjörer i takt med ökad exploateringsverksamhet.

Planering för framtida användning av Färingsöhemmet.

Långsiktig utveckling av Stenhamra skolområde samt Kulturhusets framtida användning.

Framtida användning av byggnader i Ekebyhovs slottsområde behöver utredas strategiskt.

Närvärme kan komma att bli en helt ny abonnentfinansierad verksamhet på marknadsmässiga grunder. Organisation och affärsrisk behöver närmare belysas i fördjupade studier. I dagsläget saknar kontoren kompetens inom området.

9 Avfall

Avfallsverksamheten bedrivs inom en egen balansenhet som finansieras självständigt av abonnenterna. Positiva och negativa resultat regleras mot abonnenterna inom en treårsperiod.

9.1 Året i korthet Avfall

Årets resultat

Årets resultat är ett nollresultat vilket är bättre än budget och lika med prognos per augusti. Driftresultatet är 1,2 mkr bättre än budget genom högre intäkter. Regleringsposten i balansräkningen är positiv med 2,3 mkr, 2016-12-31.

Avfall <i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Intäkter	26 713	29 605	30 773	1 168
Kostnader	-27 167	-30 936	-30 923	13
Driftresultat	-454	-1 331	-150	1 181
Förändring jämfört föregående år, tkr			-304	
			, procent	-67,0

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Måluppfyllelse

Tekniska nämnden har åtta mål. Avfallsverksamheten berörs av målen om servicenivå och om utvecklad avfallshantering. Målen uppfylls.

Prioriteringar och satsningar

I budgeten för 2016 beslutades om ett antal prioriteringar och satsningar.

Beslutsunderlag för miljöstyrande taxa presenterades och beslutades av kommunfullmäktige i november.

Arbete med ny entreprenad för avfallshantering och behandling av grovavfall pågick under 2016. Ny entreprenad ska börja gälla 2018-04-01.

En översyn av kommunens grovavfallskampanj genomfördes och resulterade i miljöförbättrande åtgärder för insamlingen av grov- och elavfall från flerbostadshus.

Taxan för kärlavfall och slam höjdes 2016-01-01.

Roslagsvatten övertog kundtjänst, fakturering och reskontra. Kommunen har med det en betydligt lägre riskexponering då fler personer besitter kompetens inom området. I och med samordningen har även investeringar i programvara kunnat undvikas.

Internkontroll

Internkontroll har genomförts och rapporteras i separat ärende. Generellt är organisationen mindre sårbar än tidigare i och med övergången av kundtjänst, fakturering och reskontra till Roslagsvatten.

9.2 Uppdrag och omfattning Avfall

Avfallsverksamheten omfattar avfallshantering och slamtömning. Drift-entreprenaderna löper fram till 2018-03-31.

Kärl och grovavfall

Ragn-Sells har entreprenaden för insamling av rest- och matavfall. Avfallet omlastas vid Skå och transporteras till Telge Återvinnings anläggning i Södertälje för optisk sortering. Matavfallet rötas för framställning av biogas och restavfallet förbränns. Ragn-Sells entreprenad inkluderar också drift av Skå återvinningscentral, insamling av grov- och elavfall samt insamling och behandling av farligt avfall. Grovavfall behandlas av Stena Recycling. Elavfallet lämnas till Elkretsen.

Avloppsslam

SUEZ har entreprenaden för insamling av avloppsslam. Slammet behandlas av Roslagsvatten i Ekebyhovs avloppsreningsverk.

Fettslam

Ragn-Sells har entreprenaden och ansvarar för insamling och behandling. Fettslammet rötas i Henriksdals reningsverk.

Skå deponi

Deponi av hushållsavfall i efterbehandlingsfas, innehåller slam och latrin som deponerades 1975-1985.

Kommunens anställda sköter planering, upphandling och uppföljning av entreprenaderna. Kundtjänst och fakturering köps från Roslagsvatten. Avfallsverksamheten hade vid utgången av 2016 tre tjänster. Två avfallsingenjörer och en administratör.

9.3 Verksamhetsuppföljning Avfall

9.3.1 Prioriterade uppdrag och väsentliga händelser Avfall

Miljöstyrande avfallstaxa 2017

Arbete med underlag för miljöstyrande avfallstaxa genomfördes under året. Kommunfullmäktige fattade beslut, november 2016, om att abonnenter med mindre sopkärl ska premieras.

Kundtjänst och fakturering till Roslagsvatten

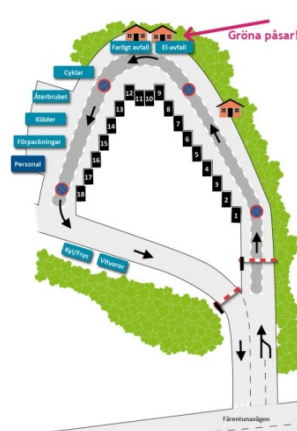
Kundtjänst och fakturering övergick 2016-10-01 till Roslagsvatten. Syftet var att minska sårbarheten. I samband med övergången uppgraderades verksamhetssystemet för abonnemang och fakturering.

Förfrågningsunderlag

Arbete med förfrågningsunderlag för avfallshantering och behandling av grovavfall pågick under året. Arbetet har blivit något förskjutet på grund av arbete med övergång av kundtjänst och fakturering till Roslagsvatten. Ny entreprenad ska börja gälla 2018-04-01.

Matavfallsinsamling

Matavfallsinsamling i grön plastpåse har byggts ut och erbjuds nu alla invånare i Ekerö kommun. Matavfallet sorteras ut och förbehandlas vid Telge Återvinnings anläggning i Södertälje. En plockanalys genomfördes av kärlavfall i syfte att följa upp avfallsplanens mål. Under 2016 uppgick det till totala utsorterade matavfallet till 468 ton¹.

¹ Rapport: Plockanalys av mat- och restavfall från hushåll i Ekerö kommun, 2016-12-22.

Bild till höger: Matavfallsinsamling i Gröna påsen.

Bild till vänster: Placering av sandlåda med gröna påsar på Skå återvinningscentral.

Grovavfallskampanj

En översyn av den årliga grovavfallskampanjen genomfördes och resulterade i miljöförbättrande åtgärder för insamling av grov- och elavfall från flerbostadshus. Boende i flerbostadshus erbjuds nu bemannade containrar och elburar vid två tillfällen, två timmar/tillfälle, under en vecka. Resultatet blev betydligt renare avfall, det vill säga att containern bestod av det som klassas som grovavfall och elburen av det som klassas som elavfall, städad och snyggt runt platsen samt en säkerhet för avfallslämnaren.

Regional matavfallskampanj

Stockholms läns kommuner började en gemensam informationskampanj, Sortera matresten, för att engagera alla som bor i regionen att sortera ut sina matrester. Kampanjen pågår under fem år. Ekerö kommun sitter med i styrgruppen genom en av avfallsingenjörerna.

Bild: Axplock från kampanj: Sortera matresten (www.sorteramatresten.se)

9.3.2 Den politiska plattformen för mandatperioden 2015-2018 Avfall

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 om verksamhetsmål för mandatperioden 2015-2018. Tekniska nämnden berörs av ett antal aktiviteter som ska beaktas i verksamhetsplanering och budget från och med 2016. Avfallsverksamheten berörs inte uttalat av de konkreta aktiviteterna.

9.4 Måluppfyllelse Avfall

9.4.1 Tekniska nämndens mål Avfall

Tekniska nämnden arbetar med att uppfylla de delar, av den av kommunfullmäktige antagna plattformen för mandatperioden, som den kan påverka.

Kommunfullmäktige beslutade om målområden för mandatperioden 2015-2018 i juni 2015 och Tekniska nämnden beslutade om egna verksamhetsmål för samma period i samband med budgetbeslutet september 2015.

Bedömning av status december 2016		T	1	2	3	4
1. Servicenivå för brukare.	AVF	↑	●	V		
2. Projektbudget ska hållas.						
3. Effektiv energianvändning.						
4. Minskad klimatpåverkan genom reduktion av CO ₂ utsläpp från kommunens verksamhet.						
5. Effektivt underhåll av fastigheter.						
6. Minskat antal olyckor för cyklister och fotgängare.						
7. Ökat resande med kollektiva färdmedel.						
8. Utvecklad avfallshantering	AVF	↑	●	V		

Avfallsverksamheten berörs av två mål, service och utvecklad avfallshantering.

1. Syfte: Bra bemötande och servicenivå för interna och externa brukare. På sikt är målet att uppnå ett NKI index på minst 70 procent. Målet mäts på olika sätt om det avser interna eller externa brukare. Internt kommer hyresgästerna att tillfrågas via enkät. Mätning av index bland medborgare genomförs med fördel tillsammans med andra förvaltningar och organiseras bäst kommungemensamt.

Avfallsverksamheten har genomfört abonnentundersökning 2015 med bra resultat. 83 % av abonnenterna är nöjda med verksamheten. Målet i avfallsplan 2016-2023 är 90 %.

8. Syfte: Bidra till ett hållbart samhälle genom att effektivt omhänderta avfall. Målet mäts genom att medlen för att nå målet genomförs. Matavfallsinsamling ska vara fullt genomförd 2016. Ett förslag till reviderad avfallsplan och ett förslag till uppdaterade avfallsföreskrifter är framtagna och beslut kommer att fattas vintern 2015/16. En miljöstyrande taxa planeras till 2017.

Matavfallsinsamlingen är helt genomförd under 2016. Ny avfallsplan och nya föreskrifter är beslutade. Förslaget till miljöstyrande taxa antogs och genomförs från och med 2017.

9.4.2 Ekerö kommuns verksamhetsmål Avfall

De av kommunfullmäktige antagna verksamhetsmålen för mandatperioden fram till 2018 pekar ut fem områden. Se nedanstående tabell. Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 om fem målområden för mandatperioden 2015-2018. Tekniska nämnden har omsatt de kommunövergripande målen till mål för Tekniska nämnden. Kopplingen mellan kommunfullmäktiges målområden och Avfallsverksamhetens mål framgår av nedanstående uppställning.

KF målområden	TN verksamhetsmål för avfall
1. Skola och förskola	
2. Äldre medborgare och medborgare med funktionsnedsättning	
3. Medborgarperspektiv	Mål 1. Servicenivå
4. Samhällsutveckling	Mål 8. Utvecklad avfallshantering
5. Ekonomi	

Avfalls mål om servicenivå, nummer 1, berör KF målområde medborgarperspektiv. Mål nummer 8 om utveckling av avfallshantering berör målområde tre, samhällsutveckling.

Även målområde 5 Ekonomi berör Avfall direkt eftersom verksamheten särredovisas. Avfallverksamheten har 2016 ett bättre resultat än budgeterat och regleringsposten är positiv med 2,3 mkr vid årets utgång.

9.4.3 Uppföljning driftentreprenader Avfall

Uppföljning och säkerställande av kvalitet sker genom entreprenörens egenkontroll samt regelbundna uppföljningsmöten mellan entreprenör och beställare.

Utförandet fungerar väl för samtliga entreprenader.

9.5 Verksamhetsmått Avfall

Under 2016 minskade den totala avfallsmängden per invånare jämfört med 2015. Främst pga. att mängden grovavfall från återvinningscentralen minskade. Mängden slam från enskilda avlopp har också minskat något.

	2012	2013	2014	2015	2016
Kg/invånare					
Kärlavfall	214	211	212	213	212
ÅVC-avfall	197	203	218	228	208
Grovavfall, ej ÅVC	13	10	7	7	6
Farligt avfall	3,4	3,2	3,2	3,6	3,9
Totalt [kg/inv.]	426	427	440	452	430
Tonnage					
Kärlavfall	5 575	5 600	5 650	5 707	228
- varav för optisk sortering	-	2	146	1 148	5 539
Grovavfall ÅVC	5 162	5 348	5 800	6 131	5 676
Farligt avfall	88	83	84	97	106
Kläder	79	77	74	78	72
Övrigt avfall	327	250	190	190	190
Totalt [ton]	11 152	11 242	11 800	12 200	11 811
Antal registrerade besök ÅVC	52 706	55 800	60 400	-	65 000
Slam (enskilda avlopp och fett) [m ³]	15 380	16 440	15 180	17 252	14 618

9.6 Årets resultat Avfall

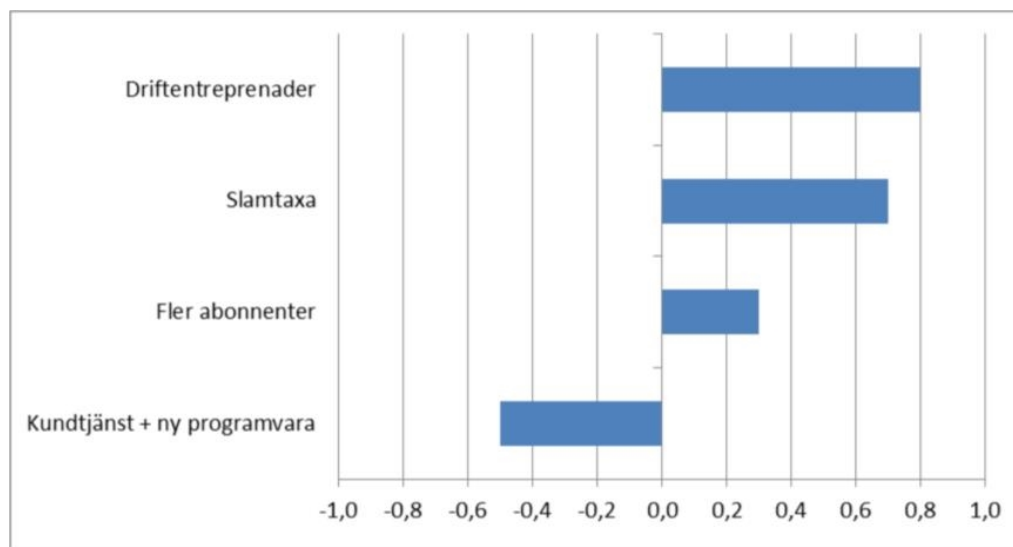
Årets resultat är ett nollresultat och ett driftresultat med ett underskott på 0,1 mkr. Det är ett driftresultat på 1,2 mkr bättre än budget.

Balansposten uppgår till 2,3 mkr vid årets slut.

Avfall <i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Intäkter	26 713	29 605	30 773	1 168
Kostnader	-27 167	-30 936	-30 923	13
Driftresultat	-454	-1 331	-150	1 181
Förändring jämfört föregående år, tkr			-304	
			, proc	-67,0

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

De största förklaringarna till driftresultatavvikelsen mot budget framgår av diagrammet nedan, (mkr). Positiva avvikelser betyder bättre driftresultat än budget.

De positiva avvikelserna mot budget beror på lägre kostnader för driftentreprenaderna samt att intäkterna ökat mer än antaget. Negativ

avvikelse är kostnader för flytt av kundtjänst och införande av ny programvara för abonnemang och fakturering.

Prognos efter delårsbokslutet i augusti visade på ett nollresultat vilket också blev utfallet.

9.7 Investeringar Avfall

En större investering skedde 2016 på omlastningsytan vid Skå återvinningscentral. Hårdgörningen genomfördes för bättre rangering av containrar samt med anledning av Miljö- och hälsoskyddskontorets krav angående ytans dagvattenhantering. Investering i programvara utgår då funktionen istället köps av Roslagsvatten.

Investeringar 2016			
tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Lokaler/Markanl	1 375	3 000	1 625
Maskiner			0
Inventarier			0
Administrativ IT	0	800	800
IT i skolan			0
Byggnadsinventarier			0
Bilar, transportmedel			0
Konst			0
Telekommunikation			0
Summa	1 375	3 800	2 425

9.8 Framåtblick Avfall

Upphandling av ny entreprenad för avfallshantering och behandling av grovavfall. Arbete med förfrågningsunderlag behandling av kärlavfall kommer att påbörjas.

Fortsatt arbete med miljöstyrande taxa 2018.

Öka anslutningsgraden till matavfallsinsamlingen. Bl.a. genom att fortsätta vara aktiv i den regionala kampanjen "Sortera matresten" och arbeta fram en lokal strategi.

Fortsatt översyn av grovavfallsinsamling inkluderande återvinningscentral och grovavfallshämtning vid fastighet.

Bilaga 1 A: Resultat Tekniska nämnden
Resultat Tekniska nämnden

Tkr, inkl interna transaktioner

	Utfall 2015	Avvik 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Summa externa intäkter	20 064	-605	19 307	22 048	2 741
- varav statsbidrag	0	0	0	0	0
Summa interna intäkter	153 541	-1 225	164 835	169 701	4 866
- varav driftsersättningar	12 893	0	13 591	14 861	1 270
- varav lokalhyresersättning / intern hyresintäkt	140 648	-1 225	151 244	154 840	3 596
Summa Intäkter	173 605	-1 830	184 142	191 749	7 607
Personalkostnader inkl po	-9 988	973	-14 103	-10 112	3 991
Lokalhyra intern	0	0	0	0	0
Lokalhyra extern	-13 650	-206	-13 515	-17 289	-3 774
Övriga externa kostnader	-88 987	-5 892	-81 266	-93 418	-12 152
Driftsersättning	0	1	0	0	0
- varav driftsersättningar	0	0	0	0	0
- varav lokalhyresersättning	0	1	0	0	0
Övriga interna kostnader	-13 344	-63	-13 655	-13 474	181
Köp av huvudverksamhet	-36	180	0	0	0
Avskrivningar o internränta	-66 079	4 028	-76 743	-75 041	1 702
Summa Kostnader	-192 084	-979	-199 282	-209 334	-10 052
Nettokostnad	-18 479	-2 809	-15 140	-17 585	-2 445
Varav extraordinära poster		-5 721		-6 289	

Bilaga 1 B: Resultat per verksamhet Tekniska nämnden

Utfall och resultat år 2016: Tekniska nämnden

tkr	Utfall 2015	Budget helår			Utfall helår			Avvikelse netto
	netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	
TOTALT	-18 479	184 142	-199 282	-15 140	191 749	-209 334	-17 585	-2 445
Fastighet	-3 284	168 601	-168 127	474	174 571	-178 853	-4 282	-4 756
Verksamhetslokal	11 571	157 136	-147 164	9 972	158 111	-149 482	8 629	-1 343
Gemensam säkerhet	-2 484							
Kulturhuset	849	5 936	-4 437	1 499	5 891	-4 882	1 009	-490
Kommersiell lokal	-707	1 606	-2 495	-889	1 798	-2 442	-644	245
Bostäder	284	3 771	-3 827	-56	5 736	-6 203	-467	-411
Idrotts- och fritidsanl	-8 076	152	-10 204	-10 052	3 035	-10 405	-7 370	2 682
Extraordinära poster*	-4 721					-5 439	-5 439	-5 439
Teknik/Expl	-15 323	1 950	-17 064	-15 114	2 215	-18 932	-16 717	-1 603
Väg	-4 786	105	-6 598	-6 493	24	-5 932	-5 908	585
Park och Torg	-4 232	88	-2 636	-2 548	148	-5 077	-4 929	-2 381
Fritidsytor	-2 526	3	-2 373	-2 370	3	-2 553	-2 550	-180
Markreserv	-3 119	655	-4 857	-4 202	963	-4 220	-3 257	945
Grundvatten	340	1 099	-600	499	1 077	-300	777	278
Extraordinära poster*	-1 000					-850	-850	-850
Administration	468	13 591	-13 591		14 963	-11 248	3 715	4 215
Politisk organisation	-340		-500	-500		-301	-301	-301
*Extraordinära poster:								
Projektkostnader								
Tilläggsuppdrag, ej TN								
Särskild satsning 2015								

Bilaga 2: Verksamhetsmått Tekniska nämnden

Verksamhetsmått

Avvik (+) fler än budget (-) färre än budget	Avvik	Budget	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Summa förvaltade m2 uthyrbar yta	6 054	120 624	126 678	118 528	113 685	113 334	114 384
Verksamhetslokaler	4 467	102 479	106 946	102 465	97 221	96 624	97 342
Kulturhuset, exkl bostäder	0	3 515	3 515	3 599	3 599	3 599	3 599
Kommersiella lokaler	-5	2 330	2 325	2 345	2 657	2 657	2 705
Bostäder	1 007	3 600	4 607	3 919	4 008	4 554	4 838
Idrott/fritidsanl, byggnader	585	8 700	9 285	6 200	6 200	5 900	5 900
Varav m2 uthyrbar yta:							
Inhyrda lokaler paviljong	225	5 050	5 275	5 050	4 509	5 432	4 753
Inhyrda lokaler övriga	2 438	5 488	7 926	5 765	2 927	2 544	2 544
Extern uthyrda verksamhetslokaler	-91	7 267	7 176	7 176	7 267	7 984	7 984
Lokalbank	-330	2 402	2 072	2 402	238	0	0
Antal bostäder, brf	6	23	29	27	31	40	47
Antal bostäder, övriga	13	41	54	41	41	40	40

Bilaga 3 A: Specifikation investeringar Fastighetskontoret

Fastighetskontoret. Investeringar 2016							
	Överfört från 2015	Budget TN	Budget KS/SN/BUN Beslutade	Budget omföring	Budget 2016	Utfall 2016	Diff
1005 Fast datanät		200			200	0	200
1018 Ekebyhovs slott		500		200	700	372	328
1042 Energisparåtgärder		6 000		-4 000	2 000	848	1 152
1043 Köksutrustning		800		1 200	2 000	1 350	650
1045 Utemiljö,fsk/skolor		8 000		3 000	11 000	10 520	480
1047 Yttre renovering skolor		6 500		-3 800	2 700	858	1 842
1058 Tekniska installationer		19 000		-10 000	9 000	9 437	-437
1060 Säkerhetsåtgärder		1 565			1 565	1 828	-263
1129 Inre renovering skolfastighete		10 000			10 000	9 076	924
1140 Källsortering		200		-200	0	0	0
1154 Idrottsanläggningar			850		850	707	143
1211 Garantiarbeten		100			100	0	100
1335 Yttre renovering övr fast		1 000		-300	700	595	105
1339 Mindre lokalanpassningar		1 000		300	1 300	402	898
1367 Låssystembyte		600			600	212	388
1490 Inre renovering övr fast		3 900		8 500	12 400	1 939	10 461
1491 Myndighetskrav		300			300	622	-322
Summa reinvesteringar	0	59 665	850	-5 100	55 415	38 766	16 649
2000 Kommunhus, reinv och utbyggnad			3 750	8 300	12 050	11 235	815
2001 Skolkapacitet centrala Ekerö			5 500		5 500	2 503	2 997
2090 Färentuna utbyggnad	3 881	11 000			14 881	16 306	-1 425
2091 Närlunda		10 000		3 000	13 000	12 641	359
2100 Stenhamra vrk lokaler, fsk/skola					0	605	-605
2143 Kulturhuset foaje			500	4 000	4 500	907	3 593
2169 Svanängen					0	0	0
2171 Ekebyhov sporthall			26 000	3 000	29 000	20 674	8 326
2194 Fastighetssystem avtalsdatabas		1 100			1 100	112	988
2197 Verksamhetsanpassning	870		516	-400	986	659	327
2223 Passersystem		700			700	186	514
2324 Roshagen	2 719	5 365			8 084	11 980	-3 896
2333 Ekebyhovs slottsområde flera byggn		7 350		-7 350	0	0	0
2341 Allhallen			1 100		1 100	0	1 100
2363 fd Henkel		900		-900	0	0	0
2364 Reservkraft		700		-700	0	0	0
2368 Brandskydd Ekebyhovsslott		500			500	0	500
2423 Skå skola		3 000		-3 000	0	0	0
2424 Wifi särskilt boende		200			200	0	200
2425 Projektmodul		200			200	1	199
Summa pågående och nya	7 470	41 015	37 366	5 950	91 801	77 809	13 992
Summa	7 470	100 680	38 216	850	147 216	116 575	30 641

Bilaga 3 B: Specifikation investeringar Teknik-/ Exploateringskontoret

Teknik- och Exploateringskontoret. Investeringar 2016							
	Överfört från 2015	Budget TN	Budget KS/SN/BUN Beslutade	Budget omföring	Budget 2016	Utfall 2016	Diff
1061 Allmänna lekplatser		800			800	699	101
1062 Badplatser		2 800			2 800	3 174	-374
1113 Ekebyhovs park och allé		800			800	995	-195
1135 Tillgänglighetsanpass trafik		1 500			1 500	750	750
1193 Bulleråtgärder		1 500			1 500	746	754
1300 Reinvesteringar Asfaltering		3 500		500	4 000	2 984	1 016
1325 Spontanyta			3 500	-1 500	2 000	1 889	111
1373 Trafiksäkerhetsåtgärder		2 000			2 000	926	1 074
1375 Utebelysning allm plats		500			500	500	0
1422 Trafikbelysning		3 100		400	3 500	2 122	1 378
Summa reinvesteringar	0	16 500	3 500	-600	19 400	14 786	4 614
2048 Närvärme					0	100	-100
2161 GC väg	550	3 500			4 050	1 236	2 814
2199 Infartsparkering cykel 20047					0	102	-102
2328 Ekerö C förnyelse		1 200			1 200	1 018	182
2429 Motionsspår	250	500		-250	500	481	19
Summa pågående och nya	800	5 200	0	-250	5 750	2 936	2 814
Summa	800	21 700	3 500	-850	25 150	17 722	7 428

Bilaga 4 A: Resultat Avfall

Resultat Avfall

Tkr, inkl interna transaktioner

	Utfall 2015	Avvik 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvik 2016
Summa externa intäkter	24 844	-1 076	27 550	29 149	1 599
Reglering driftresultat	454	-1 413	1 331	150	-1 181
- varav statsbidrag					0
Summa interna intäkter	1 869	-72	2 055	1 624	-431
- varav driftsersättningar					0
- varav lokalhyresersättning / intern hyresintäkt					0
Summa Intäkter	27 167	-2 561	30 936	30 923	-13
Personalkostnader inkl po	-888	364	-1 500	-563	937
Lokalhyra intern					0
Lokalhyra extern	0	480	0	0	0
Övriga externa kostnader	-2 416	1 111	-2 350	-4 335	-1 985
Driftsersättning	0		0	0	0
- varav driftsersättningar					0
- varav lokalhyresersättning					0
Övriga interna kostnader	-1 406	30	-1 550	-2 668	-1 118
Köp av huvudverksamhet	-22 026	1 154	-25 048	-22 832	2 216
Avskrivningar o internränta	-431	0	-488	-525	-37
Summa Kostnader	-27 167	3 139	-30 936	-30 923	13
Resultat	0	578	0	0	0

Bilaga 4 B: Resultat per verksamhet Avfall

<i>tkr</i>	Utfall 2015	Budget helår			Utfall helår			Avvikelse
	netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	netto
Resultat		30 936	-30 936		30 923	-30 923		
Reglering driftresultat	454	1331		1 331	150		150	-1 181
Driftresultat	-454	29 605	-30 936	-1 331	30 773	-30 923	-150	1 181
Kärl och grovavfall	3 573	24 400	-21 518	2 882	24 686	-21 110	3 576	694
Slam	182	5 000	-4 810	190	5 773	-4 398	1 375	1 185
Fettslam	-7	100	-120	-20	70	-184	-114	-94
Skå deponi	-606		-200	-200	116	-95	21	221
Administration	-3 596	105	-4 288	-4 183	128	-5 136	-5 008	-825